

چالش‌های حسابرسی مالیاتی

این مقاله در نخستین همایش ملی مالیات-حسابداری ارائه شده است

غلامحسین دوانی

تشکیل دیوان محاسبات در فرانسه و سپس در سایر کشورها شد. به طوری که در آمریکا اداره محاسبات عمومی (GAO) که رئیس آن توسط رئیس جمهور با موافقت سنا برای مدت ۱۵ سال انتخاب می‌شود. بعدها در تکامل انقلاب مشروطیت در سال ۱۲۹۰ اولین قانون دیوان محاسبات عمومی در ۱۴۱ ماده در ایران و در سال ۱۳۱۲ قانون محاسبات عمومی

از اختیارات مالی قوه مقننه نظارت بر اجرای درست بودجه بود زیرا منابع بودجه‌ای عملیاتی‌ال‌مال می‌باشد و مجلس بعنوان عصاره ملت قرار بود بر بیت المال نظارت کند

گفته می‌شود در زمان مشروطیت، مردم قانون می‌خواستند یعنی علاقمند بودند مملکت از حالت عشیرتی خان‌خانی به یک شکل اصولی اداره شود و همه در مقابل قانون یکسان باشند و مجلس (عدالتخانه) حاکم بر کشور باشد. به همین علت اندیشه نظارت مردم بر منابع و مصارف دولت زائیده تفکر مردم بود که در همین رابطه باستناد ماده ۱۰۱ و ۱۰۲ و ۱۰۳ متمم قانون اساسی مصوب ۱۲۸۶، دیوان

تصویب شد. سپس در فرآیند تکاملی در سال ۱۳۱۱ قانون تجارت و در سال ۱۳۱۹ قانون مالیات بر درآمد تصویب شد که در سال ۱۳۲۴ در این قانون تجدیدنظر بعمل آمد. روند رو به گسترش سرمایه‌داری باعث تدوین تصویب نامه مالیات‌های مستقیم (۱۳۲۵)، مالیات بر درآمد مقاطعه کاران

محاسبات تشکیل شد. در واقع از اختیارات مالی قوه مقننه نظارت بر اجرای درست بودجه بود زیرا منابع بودجه‌ای عملاً بیت‌ال‌مال می‌باشد و مجلس بعنوان عصاره ملت قرار بود بر بیت‌ال‌مال نظارت کند. بنیاد این اندیشه در سال‌های ۱۸۰۷ در فرانسه در دوران حکومت ناپلئون بازمی‌گشت که منجر به

در ۱۳۶۶/۱۲/۳ و ۱۳۷۱/۱۲/۷ و سرانجام ۱۳۸۰/۱۱/۲۷ دچار اصلاحات اساسی شد.

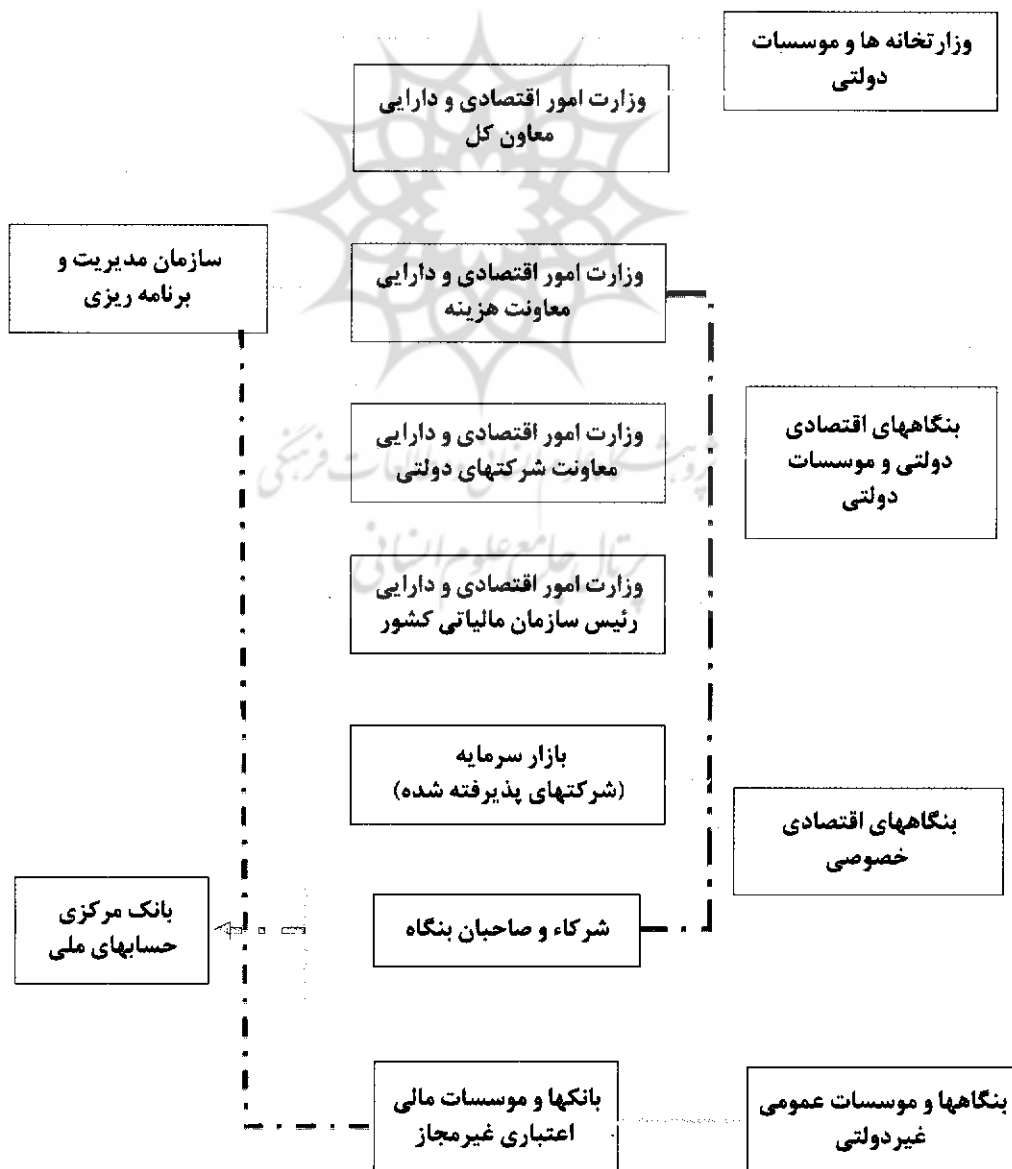
دولت ها به منظور نظارت بر منابع بودجه ای و منابع درآمدی خود راهکاری مگر نظارت بر چارچوب مالیات ستانی ندارند و به همین علت کوشش می کنند محدوده نظارتی خود را گسترش دهند. در ایران نقش نظارتی دولت در همه نهادهای دولتی و غیردولتی و خصوصی به شدت گسترش یافته است.

نمودار ذیل نقش نظارتی دولت را در ساختار اقتصادی کشور نشان می دهد:

(۱۳۲۵) و سرانجام تصویب قانون مالیات های مستقیم سال ۱۳۴۵ شد. در چارچوب رستاخیز موسوم به انقلاب «شاه و ملت»، اصلاحیه قانون تجارت (۱۳۴۷)، قانون تشکیل سازمان بورس (۱۳۴۶)، قانون تشکیل سازمان گسترش مالکیت واحدهای تولیدی (۱۳۴۵)، قانون تشکیل سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران (۱۳۴۶) فرآیند بازسازی و توسعه اقتصادی را شدت بخشید.

قانون مالیات های مصوب ۱۳۴۵ در واقع شاه بیت اصلاحات اقتصادی آن دوران تلقی می شد که چارچوب اصلی آن روند توسعه اقتصادی را نمایش می داد. این قانون بعدها

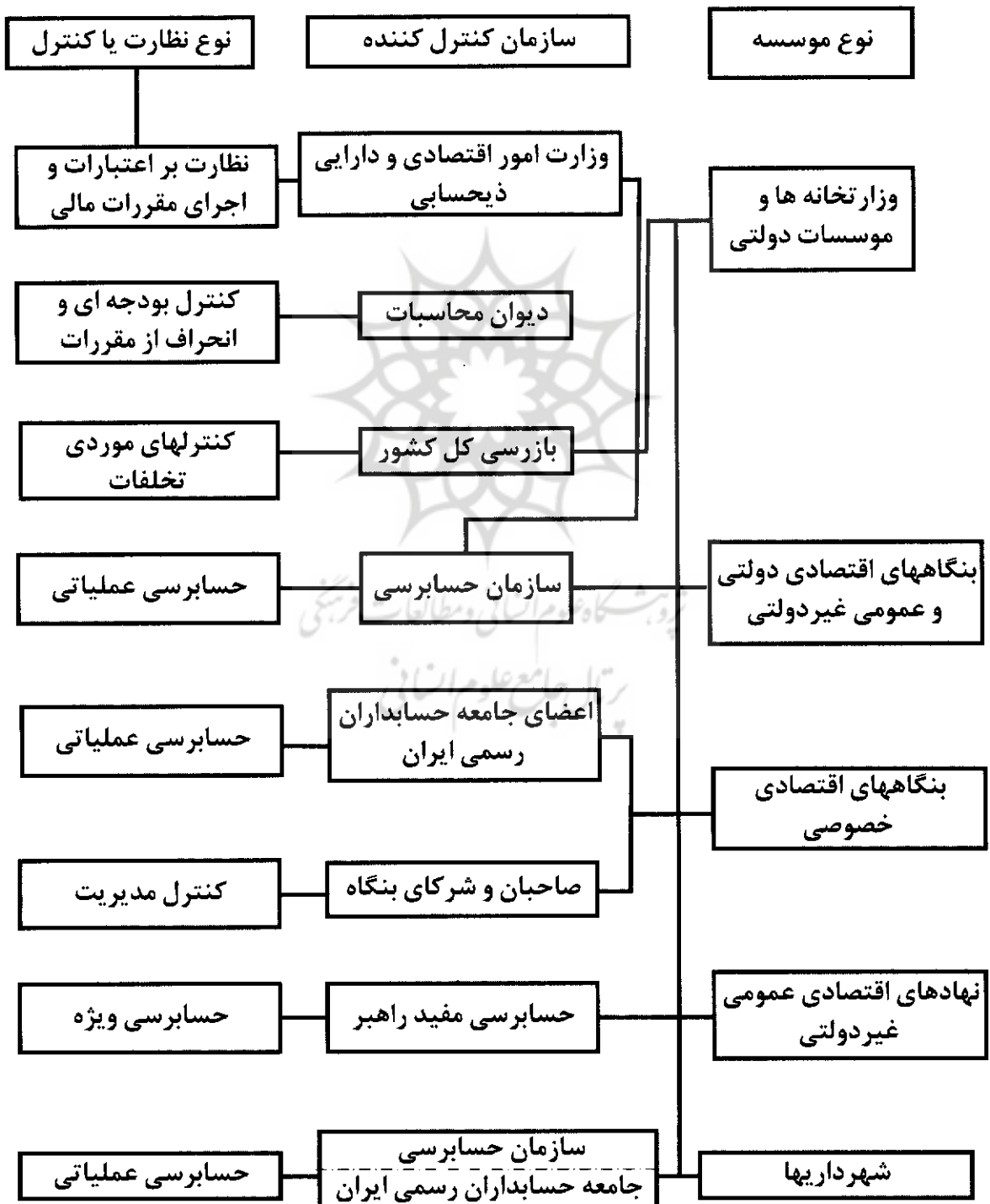
نقش نظارتی دولت

تدقیق در نمودار ذیل نهادهای اصلی نظارتی و کنترلی مالی کشور شامل وزارت امور اقتصادی و دارائی دیوان محاسبات عمومی، بازرسی کل کشور، سازمان حسابرسی، جامعه حسابداران رسمی، حسابرسی مفید راهبر مشخص می شوند.

در واقع دولت از طریق سازمان مدیریت، برنامه ریزی، وزارت امور اقتصادی و دارائی و بانک مرکزی نظارت و مالکیت خود را بر همه ارکان اقتصادی کشور اعمال می کند نهادهای نظارتی و کنترلی نظام مالی در ایران کدامند.

نهادهای نظارتی و کنترلی در نظام مالی ایران

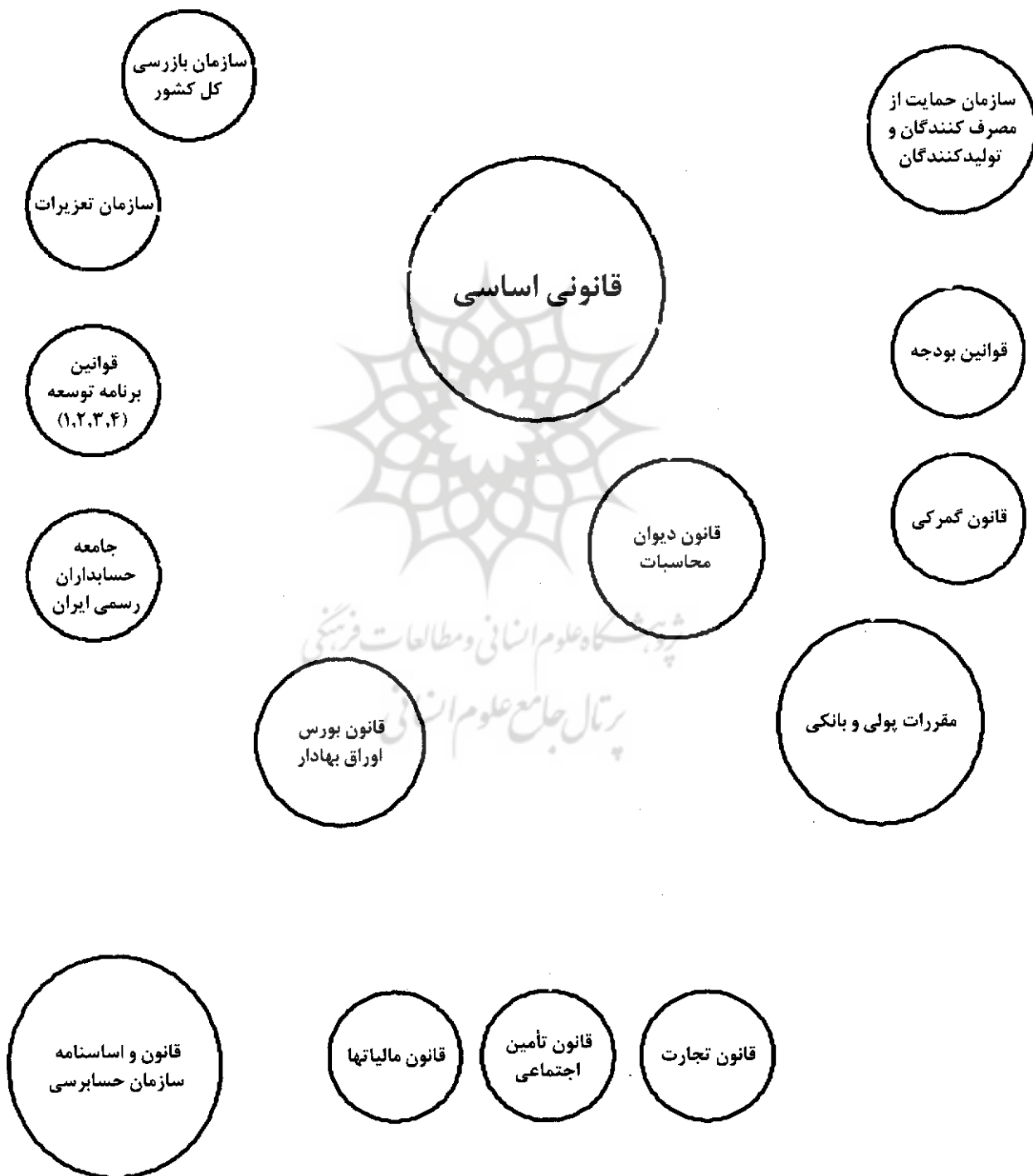

قوانین اثر گذار حاکم بر نهادهای مالی

می شود اما با کمی دقت می توان گفت که حداقل ۱۳ نهاد و سازمان اساسی بر نهادهای مالی کشور به شرح ذیل تأثیر گذار هستند.

اگر چه قانون اساسی به عنوان قانون ما در همه کشورها به عنوان اثر گذارترین قانون حاکم بر نهادهای مالی شناخته

قوانین اثر گذار حاکم بر شرکتهای دولتی

می توان نوعی از وظایف حسابرس را مشاهده کرد. با بررسی
اجمالی قانون تجارت و سایر قوانین کشور سیر پیدایش
حسابرسی در ایران عبارتند از:

نقش حسابرسی در نهادهای نظارتی
علیرغم آنکه در قانون تجارت ایران کلمه ای به نام
«حسابرس» وجود ندارد اما در تبیین نقش بازرس قانونی

سیر پیدایش حسابرسی

۱۳۱۱ قانون تجارت (ماده ۶۱)
«انتخاب یک یا چند بازرس مفتش»

۳۲۸ (ماده ۳۰)
قانون مالیات بر درآمد
«انجمن محاسبین قسم خورده»

۱۳۳۵ قانون مالیاتی (ماده ۳۳)
«انجمن محاسبین قسم خورده»

۱۳۴۲ اساسنامه انجمن محاسبین قسم خورده

۱۳۴۵ قانون مالیاتهای مستقیم
(کانون حسابداران رسمی)

۱۳۴۶ آیین نامه نحوه انتخاب حسابداران رسمی

۱۳۴۷ قانون تجارت تبصره (۱) ماده (۲۴۲)

۱۳۵۰ تشکیل شرکت سهامی حسابرسی

۱۳۵۱ اساسنامه کانون حسابداران رسمی

۱۳۵۹ لغو عنوان حسابدار رسمی
اصلاح پاره ای از مواد قانون مالیاتها

ماده ۱۶۱ اصلاحیه سال ۱۳۵۹ تغییر عنوان حسابدار رسمی به
«حسابدار مورد قبول وزارت امور اقتصادی و دارایی»

۲۲ بهمن ۱۳۵۷

تشکیل موسسات حسابرسی
بنیاد مستضعفان، سازمان برنامه و بودجه، بنیاد شهید

قانون تشکیل سازمان حسابرسی از ادغام چهار شرکت و موسسه فوق ۱۳۶۲

تأسیس سازمان حسابرسی ۱۳۶۶

تصویب ماده واحده استفاده از خدمات تخصصی ۱۳۷۲

اساسنامه جامعه حسابداران رسمی ۱۳۷۸

شهریور ۱۳۸۰ تولد جامعه حسابداران رسمی

انجمن حسابداری ایران

IAA

انجمن حسابداران خیره

IICA

جامعه حسابداران رسمی

IACPA

در قانون مالیات های مصوب ۶۶/۱۲/۳ فصول قانون مالیات ها به دو بخش مالیات بر دارائی و مالیات بر درآمد تقسیم شده بود. مالیات بر دارائی شامل مالیات سالانه املاک، مالیات مستغلات خالی، مالیات بر اراضی بایر، مالیات بر ارث و مالیات بر حق تمیر بود که به استثنای مالیات بر ارث و مالیات بر حق تمیر سایر مالیات های دیگر در اصلاحیه مورخ ۱۳۸۰/۱۱/۲۷ حذف شده است. مالیات بر درآمد شامل مالیات بر درآمد املاک (مواد ۸۱-۵۲)، مالیات بر درآمد کشاورزی (ماده ۸۱)، مالیات بر درآمد حقوق (مواد ۹۲-۸۲)، مالیات بر درآمد مشاغل (مواد ۱۰۴-۹۳)، مالیات بر درآمد

تقسیم بندی قانون مالیات ها

قانون مالیات ها به عنوان راهبرد سیاست های مالی کشور به دو بخش قانون مالیات های مستقیم و غیرمستقیم تقسیم می شوند. مالیات های غیرمستقیم که در حال حاضر عمدتاً در قانون تجمیع عوارض درج شده اند نیز عبارت بوده از مالیات بر واردات، حقوق گمرکی، سود بازرگانی، ۳۰٪ اتومبیل های وارداتی و ۱۵٪ حق ثبت کالا و همچنین مالیات بر مصرف و فروش (فراورده های نفتی- تولید الکل طبی و صنعتی، نوشابه های غیرالکلی، سیگار، اتومبیل، حق اشتراک تلفن، نوار ضبط و صورت و تصویر و فروش خاویار).

به منظور نظارت بر منابع بودجه ای و منابع درآمدی
خود راهکاری جز نظارت بر چارچوب مالیات ستانی
ندارند و به همین علت کوشش می کنند محدوده
نظارتی خود را گسترش دهند

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

اعضاء کانون یا به مؤسسات حسابرسی موضوع تبصره ماده ۲۷۷ واگذار خواهد شد که واجد شرایط خاص مقرر در آیین نامه مربوط باشند.

تبصره ۲- کارشناسان رسمی حسابداری دادگستری در تهران از بین اعضاء کانون با رعایت سایر مقررات مربوط به امور کارشناسی انتخاب خواهند شد و در صورتی که تعداد متقاضیان از اعضاء کانون تکافوی احتیاجات وزارت دادگستری را نکند می توان از حسابرسان آزاد استفاده نمود. شاه بیت قانون مالیات های مصوب سال ۱۳۴۵ ماده ۲۷۹ به شرح ذیل بوده است:

ماده ۲۷۹- گزارش حسابدار رسمی باید طبق نمونه مخصوص حاوی نکات زیر تنظیم و به ممیز مالیاتی تسلیم گردد:

الف- اظهار نظر نسبت به قانونی بودن دفاتر مؤدی طبق مقررات قانون تجارت و سایر مقررات این قانون و کافی بودن دفاتر و اسناد و مدارک مودی برای امر حسابرسی و تعیین درآمد واقعی و انطباق ترازنامه و حساب سود و زیان و اقلام مذکور در آنها با مندرجات دفاتر قانونی و اسناد مربوط و همچنین به طور کلی رسیدگی و اظهار نظر نسبت به مندرجات دفاتر و اظهارنامه های سایر مؤدیانی که دفاتر نگاهداری می کنند و ذکر اینکه تمام اطلاعات و توضیحات لازم که حسابرس خواسته است به او داده شده و همچنین اظهار نظر راجع به اینکه ترازنامه و حساب سود و زیان و سایر صورت حساب ها و دفاتر و اسناد منطبق با وضع واقعی می باشد.

ب- تعیین میزان درآمد مشمول مالیات مودی بر اساس قوانین و مقررات مالیاتی.

تبصره- ممیز مالیاتی گزارش حسابدار رسمی را در مورد بند الف بدون رسیدگی قبول و در مورد بند ب در صورتی که ایرادی داشته باشد نظر خود را ذکر دلائل نسبت به گزارش حسابدار رسمی اظهار و درآمد مشمول مالیات را طبق نظر خود تشخیص خواهد داد.

بعدها در سال ۱۳۵۱ ماده ۲۷۹ به شرح ذیل اصلاح شد:

گزارش حسابدار رسمی در مورد بند الف بدون رسیدگی از طرف ممیز مالیاتی قابل قبول است و در صورتی که ممیز

اشخاص حقوقی (مواد ۱۱۸-۱۰۵)، مالیات بر درآمد اتفاقی (مواد ۱۲۸-۱۱۹) و مالیات بر جمع درآمد ناشی از منابع مختلف (مواد ۱۳۱-۱۲۹) می باشد که ماده ۱۲۹ در اصلاحیه مورخ ۱۳۸۰/۱۱/۲۷ حذف شده است.

مشخصات قانون مالیات های مستقیم مصوب ۱۳۸۰/۱۱/۲۷

قانون مالیات های مستقیم دارای ۵ باب و ۲۷ فصل به شرح ذیل می باشد:

باب اول: اشخاص مشمول مالیات،

باب دوم: مالیات بر دارایی (شامل پنج فصل که فصول ۱ تا ۵ آن حذف شده است)،

باب سوم: مالیات بر درآمد شامل ۷ فصل،

باب چهارم: مقررات مختلف شامل نه فصل،

باب پنجم: سازمان تشخیص شامل ۶ فصل.

مختصات فوق از سال ۱۳۴۵ تاکنون (به استثنای حذف برخی مواد) چارچوب اصلی و شاکله قانون مالیات های مستقیم را تشکیل داده اند جز آنکه در فصل هفتم در مواد ۲۷۵ الی ۲۸۱ که مربوط به حسابداران رسمی و وظایف آنها بود که متأسفانه لایحه قانون مربوط به اصلاح پاره ای از مواد قانون مالیات های مستقیم مورخ ۵۹/۳/۳ شورای انقلاب مواد ۲۲۷ و ۲۲۸ الی ۲۸۱ و اصلاحیه های بعدی آن لغو گردید و همچنین مؤسسات حسابرسی موضوع ماده ۲۷۷ قانون مالیات های مستقیم مصوب ۱۳۴۵ به مؤسسات حسابرس مورد قبول وزارت امور اقتصادی و دارایی و عنوان حسابدار رسمی به حسابدار متخصص تغییر یافت.

ماده ۲۷۵- به منظور استفاده از نتایج حسابرسی حسابداران متخصص در امور رسیدگی به دفاتر و حساب سود و زیان و ترازنامه برای تشخیص درآمد مشمول مالیات مؤدیان عده ای به عنوان حسابدار رسمی بر طبق مقررات این فصل تعیین می شوند.

ماده ۲۷۶- اعضاء کانون کسانی هستند که از طرف شورا به عنوان حسابدار رسمی انتخاب می شوند.

تبصره ۱- رسیدگی به دفاتر و حساب سود و زیان و ترازنامه برای تشخیص درآمد مشمول مالیات در صورتی که

حسابرسی مالیاتی و استاندارد های حسابرسی

این مقاله در نخستین همایش ملی مالیات-حسابداری ارائه شده است

منصور شمس احمدی

چکیده

حسابداران رسمی به موجب ماده ۲۷۲ قانون مالیات های مستقیم موظف ششده اند که در صورت درخواست مؤدی گزارش حسابرسی مالیاتی را طبق نمونه ای که از طرف سازمان امور مالیاتی تهیه شده است تنظیم کنند. انجام این کار و ارائه گزارش حسابرسی مالیاتی مزبور با هیچ یک از استانداردهای حسابرسی و یا

حسابداران رسمی به موجب ماده ۲۷۲ قانون مالیات های مستقیم موظف شده اند که در صورت درخواست مؤدی گزارش حسابرسی مالیاتی را طبق نمونه ای که از طرف سازمان امور مالیاتی تهیه شده است تنظیم کنند

الزام قانونی به موجب ماده ۲۷۲ قانون مالیات های مستقیم و قانون اصلاح موادی از قانون مالیات های مستقیم مصوب ۱۳۸۰/۱۲/۲۷ سازمان حسابرسی و حسابداران رسمی و مؤسسات حسابرسی عضو جامعه حسابداران رسمی که عهده دار انجام وظایف حسابرسی، بازرسی قانونی و یا حسابرسی اشخاص حقوقی هستند در صورت درخواست از طرف اشخاص مذکور، مکلفند گزارش حسابرسی مالیاتی طبق نمونه ای که از طرف سازمان امور مالیاتی تهیه شده است را، تنظیم و جهت تسلیم به اداره امور مالیاتی مربوط در اختیار مؤدی قرار دهند.

خدمات اعتبار بخشی مطابقت ندارد. ارائه چنین گزارشی مستلزم تطبیق نحوه رسیدگی و گزارشگری با یکی از استانداردهای موجود و یا تدوین استاندارد مناسب می باشد.

این گزارش باید شامل موارد زیر باشد:

الف- اظهار نظر نسبت به کفایت اسناد و مدارک حسابداری برای امر حسابرسی طبق مفاد قانون و مقررات مربوط با رعایت اصول، ضوابط و استانداردهای حسابداری.

ب- تعیین درآمد مشمول مالیات براساس مفاد قانون و مقررات مربوط.

ج- اظهار نظر نسبت به مالیات های تکلیفی که مؤدی به موجب قانون مکلف به کسر و پرداخت آن به سازمان امور مالیاتی بوده است.

د- سایر مواردی که در نمونه گزارش حسابرسی مالیاتی مورد نظر سازمان امور مالیاتی کشور تعیین خواهد شد.

کیفیت این فرآیند وضع می شوند.

در حسابرسی مالیاتی ظاهراً ادعا اظهارنامه مالیاتی و ضوابطی که این ادعا باید با آن مقایسه شود قانون مالیات های مستقیم و بخشنامه های مالیاتی است.

اما از آنجا که نتیجه رسیدگی به صورت تشخیص مالیات بیان می شود و نه اظهار نظر، با تعریف اشاره شده در بالا انطباق ندارد و ضمناً مشخص نیست که کدام استانداردهای حسابرسی بر این فرآیند حاکم است. استانداردهای حسابرسی یا استانداردهای خدمات اعتبار دهی؟

خدمات اعتبار بخشی حسابرسان

خدمات اعتبار بخشی حسابرسان به سه گروه تقسیم می شود:

حسابرسی (Audit)

اعتبار دهی (Attestation)

اطمینان بخشی (Assurance)

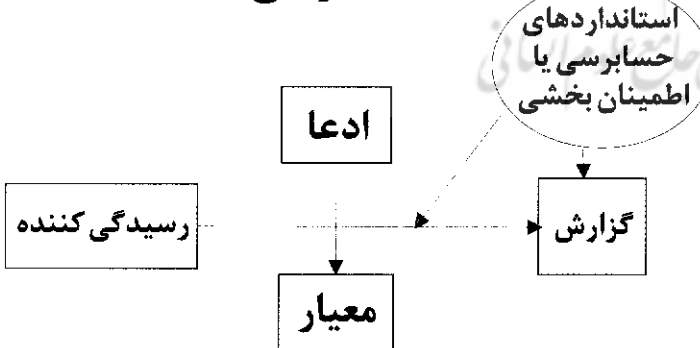
انجام هر یک از خدمات مزبور تابع استانداردهای همان گروه است. بنابراین میزان اعتبار بخشی به ادعای مورد رسیدگی نیز متفاوت است. اعتبار بخشی در حسابرسی به "صورت اطمینان معقول" در اعتبار دهی به صورت "اطمینان محدود" و در اطمینان بخشی به صورت "بهبود کیفیت اطلاعات و یا محتوای آن جهت تصمیم گیری" ارائه می شود.

حسابرسی

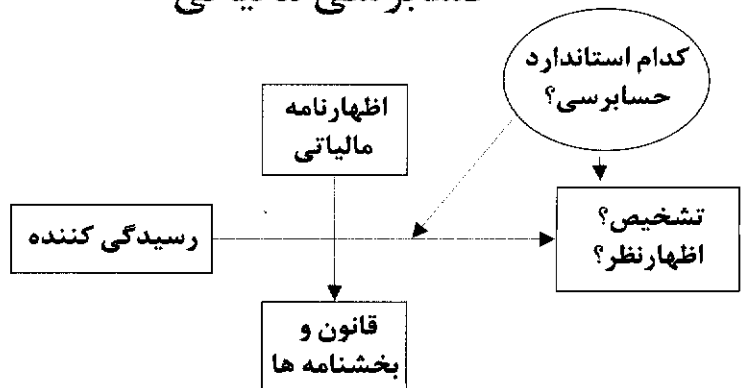
حسابرسی به مفهوم عام آن عبارتست از انطباق ادعای قابل اندازه گیری با معیارهای از پیش تعیین شده توسط رسیدگی کننده مستقل و ارائه گزارش نتایج.

بنابر همین تعریف، حسابرسی صورت های مالی عبارتست از اظهار نظر در خصوص انطباق صورت های مالی با استانداردهای حسابداری توسط حسابرس مستقل و ارائه گزارش حسابرسی. استانداردهای حسابرسی در این رابطه ضوابطی است که توسط مجامع حرفه ای به منظور کنترل

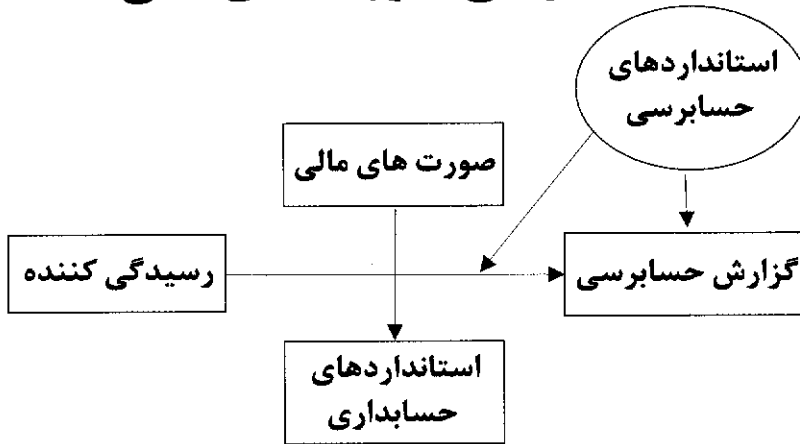
حسابرسی

حسابرسی مالیاتی

حسابرسی صورت های مالی

- به هر صورت در هیچ یک از خدمات مزبور اطمینان قطعی اظهار نشده و اطلاعات مورد ادعا هیچگاه تأیید نمی شوند بلکه نسبت به انطباق ادعا با ضوابط از پیش تعیین شده اظهار نظر با سطح "اطمینان معقول" و یا "محدود" ارائه می شود و در مواردی نیز هیچ گونه اظهار نظری نسبت به اطلاعات مورد ادعا ارائه نمی شود.
- تعیین شده
- استفاده از روش های تحلیلی
- نمونه گیری
- در نظر گرفتن وجود محدودیت های ذاتی در سیستم های حسابداری و کنترل های داخلی
- متقاعد کننده بودن شواهد و نه قطعی بودن آن
- خدمات اعتبار بخشی دو گروه شامل موارد زیر است:
- برخی از ویژگی های استانداردهای دو گروه اول که کاربرد بیشتری دارند به شرح زیر می باشد:

حسابرسی:

- استانداردهای حسابرسی (Audit Standards)
- ارائه اظهار نظر به شکل اطمینان معقول
- در نظر گرفتن سطح اهمیت (اشتباه قابل تحمل) در رسیدگی
- استفاده از روش های تحلیلی
- نمونه گیری
- در نظر گرفتن وجود محدودیت های ذاتی در سیستم های حسابداری و کنترل داخلی
- متقاعد کننده بودن شواهد و نه قطعی بودن آن
- اظهار نظر نسبت به صورت های مالی
- مبنای جامع حسابداری
- گزارش درباره رعایت مفاد قراردادهای
- گزارش درباره صورت های مالی خلاصه شده
- اظهار نظر نسبت به یکی از اقلام صورت های مالی

اعتبار دهی:

- بررسی اجمالی صورت های مالی
- اجرای روش های توافقی رسیدگی به اطلاعات مالی
- اظهار نظر نسبت به کنترل های داخلی
- اظهار نظر نسبت به میزان رعایت ادعا با ضوابط از پیش تعیین شده (Compliance attestation)
- اظهار نظر نسبت به اطلاعات مالی پیش بینی شده
- استانداردهای اعتبار دهی (Attestation Standards)
- اظهار نظر به شکل اطمینان محدود و غالباً به صورت سلبی و یا عدم اظهار نظر
- اظهار نظر نسبت به مورد ادعا براساس ضوابط از پیش

حاکمی از رعایت یا عدم رعایت قوانین و مقررات مالیاتی توسط مؤدی باشد و نه تعیین درآمد مشمول مالیات.

تنها استاندارد قابل انطباق با حسابرسی مالیاتی در حال حاضر، استاندارد اظهار نظر نسبت به ذخیره مالیات به عنوان یکی از اقلام صورت های مالی است. در این نوع گزارشگری حسابرس نسبت به کفایت ذخیره مالیات به عنوان یک قلم از صورت های مالی اظهار نظر می کند و این اظهار نظر به منزله تشخیص یا تعیین ادعا (ذخیره مالیات) نخواهد بود.

در حسابرسی مالیاتی تکلیف مباحثی همچون سطح اهمیت (اشتباه قابل تحمل) و نمونه گیری مشخص نشده است، بنابراین مسئولیت حسابرسان در برنامه ریزی و اجرای عملیات حسابرسی نیز با ابهام روبروست.

حسابرسی مالیاتی به شکل کنونی با استانداردهای حسابرسی موجود انطباق نداشته و باید فرم گزارشگری آن تغییر کند و یا استانداردهای اجرای عملیات و گزارشگری آن توسط سازمان حسابرسی که مرجع تدوین استانداردها است تدوین گردد.

حسابرسان در گزارش حسابرسی مالیاتی موجود که توسط سازمان امور مالیاتی تعیین شده است مکلف شده اند تا درآمد مشمول مالیات مؤدی را تعیین کنند.

اما چنان که اشاره شد در هیچ کدام از انواع گزارش های حسابرسی و یا اعتباردهی مورد ادعا تأیید یا تعیین نمی شود. درآمد مشمول مالیات عبارتست از سود ایزاری به اضافه هزینه های غیرقابل قبول پس از کسر معافیت ها، تعیین یا تأیید درآمد مشمول مالیات به منزله تعیین یا تأیید سود ایزاری است و حال آن که در حسابرسی صورت های مالی سود تأیید نمی شود بلکه فقط نسبت به کل صورت های مالی اظهار نظر می شود.

برخی از صاحب نظران بر این باورند که حسابرسی مالیاتی نوعی حسابرسی رعایت (یکی از انواع خدمات اعتباردهی) است در صورتی که در حسابرسی رعایت نیز حسابرسان صرفاً به میزان رعایت ادعا با ضوابط از پیش تعیین شده اظهار نظر می کنند و مورد ادعا را تأیید نمی کنند.

در صورتی که حسابرسی مالیاتی را نوعی حسابرسی رعایت فرض کنیم در این صورت گزارش حسابرسی باید

بررسی تجربی دوره گردش وجه نقد و تجزیه و تحلیل نقدینگی شرکت های بورس اوراق بهادار تهران

دکتر محمد نمازی^۱
ابراهیم منصوری^۲

بین دوره گردش وجه نقد و نسبت جاری وجود دارد، اما بین دوره گردش وجه نقد و نسبت سریع رابطه معنی داری وجود ندارد. همچنین دوره گردش وجه نقد رابطه مثبت و معنی داری با دوره وصول حساب های دریافتی و دوره گردش موجودی های کالا داشته و رابطه منفی و معنی داری با دوره پرداخت حساب های پرداختی دارد.

دوره گردش وجه نقد رابطه منفی و معنی داری با نسبت سود خالص به فروش و نسبت بازده حقوق صاحبان سهام دارد

در ارتباط با بررسی رابطه بین دوره گردش وجه نقد و نسبت های سودآوری، مشاهده می شود که دوره گردش وجه نقد رابطه منفی و معنی داری با نسبت سود خالص به فروش و نسبت بازده حقوق صاحبان سهام دارد، اما رابطه معنی داری بین دوره گردش وجه نقد و نسبت بازده دارایی ها مشاهده نشده است.

چکیده

این تحقیق «دوره گردش وجه نقد» را به عنوان یک شاخص نقدینگی در شرکت های بورس اوراق بهادار تهران مورد بررسی قرار می دهد و سعی می کند رابطه بین دوره گردش وجه نقد و نسبت های جاری و سریع، رابطه بین دوره گردش وجه نقد و اجزای آن و همچنین رابطه بین دوره گردش وجه نقد با سودآوری و وضعیت بدهی ها را مورد بررسی قرار دهد.

جهت انجام تحقیق، از اطلاعات کلیه شرکت های بورس اوراق بهادار تهران در طول یک دوره ۵ ساله استفاده شده است. روش های آماری مورد استفاده رگرسیون و ضریب همبستگی است.

نتایج تحقیق نشان می دهد که رابطه مثبت و معنی داری

مسأله اصلی تحقیق

موضوع اصلی این پژوهش بررسی و تجزیه و تحلیل نقدینگی شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران می باشد. نقدینگی^۲ عبارت از توانایی شرکت جهت انجام تعهدات کوتاه مدت در سررسید می باشد (فاستر^۳، ۱۹۸۶). در این تحقیق سعی بر آن است تا نشان داده شود آیا نسبت های متداول نقدینگی شامل نسبت جاری و نسبت سریع می توانند واقعاً بیانگر نقدینگی شرکت های بورس باشند. در این پژوهش ارتباط بین نقدینگی و سودآوری و همچنین ارتباط بین نسبت های اهرمی و نسبت نقدینگی نیز مورد بررسی قرار می گیرد.

تشریح و بیان موضوع

تحلیلگران مالی به طور سنتی از نسبت های جاری و سریع به عنوان متداول ترین نسبت های مالی جهت بررسی وضعیت نقدینگی شرکت ها استفاده می کنند. این نسبت ها که به نسبت های نقدینگی معروفند جهت ارزیابی توانایی شرکت در پرداخت تعهدات کوتاه مدت بکار می روند (دستگیر، ۱۳۶۹) اما اکنون این سؤال مطرح می شود که آیا نسبت های مالی فوق واقعاً می توانند بیانگر نقدینگی شرکت باشند؟ آیا نسبت های جاری و سریع می توانند شاخصی برای ارزیابی توانایی شرکت جهت ایفای تعهدات کوتاه مدت محسوب شوند؟

از این رو در این مطالعه ارتباط بین نسبت های متداول نقدینگی (نسبت جاری و سریع) و نسبت پویای نقدینگی (دوره گردش وجه نقد) مورد بررسی قرار می گیرد تا میزان مفید بودن نسبت های جاری و سریع به عنوان شاخصی جهت ارزیابی توانایی شرکت در ایفای تعهدات کوتاه مدت مشخص شود.

مسأله دیگری که در این پژوهش به آن پرداخته می شود این است که: آیا میزان سودآوری ارتباطی با سطوح مختلف نقدینگی شرکت دارد؟ آیا ارتباطی بین ارزش شرکت و نقدینگی وجود دارد؟ جنتری و دیگران^۴ (۱۹۹۰) معتقدند که دوره گردش وجه نقد به عنوان یک شاخص نقدینگی قوی به

سرانجام در بررسی رابطه بین دوره گردش وجه نقد و نسبت های اهرمی مشاهده می شود که دوره گردش وجه نقد رابطه منفی و معنی داری با نسبت کل بدهی ها به کل دارایی ها و نسبت کل بدهی ها به حقوق صاحبان سهام دارد.

واژه های کلیدی: نقدینگی، دوره گردش وجه نقد، نسبت های نقدینگی، نسبت های سودآوری، نسبت های اهرمی، بورس اوراق بهادار تهران.

مقدمه

یکی از وظایف اساسی مدیران مالی شرکت ها، مدیریت سرمایه در گردش می باشد. سرمایه در گردش شامل دارایی ها و بدهی های جاری شرکت می باشد. تصمیمات مختلفی که توسط مدیران در ارتباط با دارایی ها و بدهی های جاری و سطوح مختلف نگهداری هر یک از آنها اتخاذ می شود به میزان زیادی عملکرد شرکت را تحت تأثیر قرار می دهد. میزان سرمایه گذاری در دارایی های جاری به نحو مطلوب و مؤثر می تواند شرکت را در دستیابی به اهداف از پیش تعیین شده موفق گرداند. تصمیم گیری در مورد میزان خرید و نگهداری دارایی های جاری از محل منابع شرکت و یا استفاده از بدهی های جاری برای نیازهای روزمره شرکت به میزان زیادی نقدینگی شرکت را تحت تأثیر قرار می دهد.

نگهداری بیش از اندازه دارایی های جاری منجر به اتلاف و ناکارآمدی منابع و سرمایه شرکت و نگهداری دارایی های جاری به میزان کم منجر به بی اعتمادی اعتباردهندگان به شرکت می گردد. از طرف دیگر هر گونه ارزیابی نادرست از وضعیت نقدینگی شرکت منجر به ایجاد مشکلات جدی برای شرکت ها گردیده و ممکن است شرکت ها را از ایفای تعهدات خود در سررسید ناتوان گرداند و حتی آنها را تا مرز ورشکستگی پیش ببرد. بنابراین ارزیابی صحیح از وضعیت نقدینگی شرکت ها و شناخت عوامل اساسی مؤثر بر نقدینگی می تواند مدیران را در اتخاذ تصمیمات مؤثر و کارا کمک نماید.

- ۲- تجزیه و تحلیل های دقیق تری از نسبت های متداول نقدینگی (نسبت جاری و سریع).
- ۳- تعیین ارتباط بین نسبت های استاتیک^۴ نقدینگی (نسبت جاری و سریع) و نسبت پویای^۵ نقدینگی (دوره گردش وجه نقد).
- ۴- ارتباط بین نقدینگی و سودآوری شرکت.
- ۵- ارتباط بین نقدینگی و نحوه تأمین مالی شرکت.

ادبیات و پیشینه تحقیق

ریچاردز و لافلین^۶ (۱۹۸۰) به انتقاد از نسبت های سنتی نقدینگی یعنی نسبت جاری و سریع پرداختند و دوره گردش وجه نقد را به عنوان یک شاخص پویا و نوین نقدینگی توسعه دادند. نسبت های جاری و سریع نشان دهنده ظرفیت واحد انتفاعی برای انجام تعهدات کوتاه مدت می باشد و بطور سنتی در تجزیه و تحلیل نقدینگی مورد استفاده قرار می گیرند. دوره گردش وجه نقد از زمانی که بابت مواد اولیه پول پرداخت می شود، شروع شده و تا زمانی که مطالبات ناشی از فروش کالا دریافت می شود، ادامه می یابد. دوره عملیات شرکت شامل چهار مرحله اساسی خرید، تولید، فروش و وصول مطالبات می باشد. بنابراین دوره گردش وجه نقد، خالص دوره زمانی بین پرداخت بدهی ها و دریافت وجه نقد از محل وصول مطالبات می باشد. هر چه دوره گردش وجه نقد کوتاه تر باشد، وضعیت نقدینگی بهتر و مطلوب تر می باشد. شکل (۱) که توسط ریچاردز و لافلین مدون شده است اجزای دوره گردش وجه نقد و نحوه ارتباط بین آنها را نشان می دهد.

چرخه عملیاتی شامل مجموع دوره گردش موجودی ها و دوره وصول حساب های دریافتی است. دوره گردش موجودی ها مدت زمانی است که مواد اولیه خریداری شده، به کالا تبدیل و به فروش می رسد. دوره وصول حساب های دریافتی فاصله زمانی بین فروش کالا و دریافت وجه کالای فروش رفته است. هر چه دوره گردش موجودی ها و دوره وصول حساب های دریافتی پایین تر باشد و یا به عبارت دیگر هر چه سیکل عملیاتی کوتاه تر باشد به این معنی است که مواد اولیه سریع تر به کالا تبدیل و وجه حاصل از فروش

طور غیر مستقیم با ارزش شرکت ارتباط دارد. زیرا دوره گردش وجه نقد پایین (نقدینگی بالا) در مقابل دوره گردش وجه نقد بالا (نقدینگی پایین) به این معنی است که شرکت وجه نقد ناشی از فروش کالا را سریع تر دریافت کرده، اما پرداخت های جاری خود را دیرتر انجام می دهد. بنابراین خالص ارزش فعلی جریان نقدی و در نتیجه ارزش شرکت افزایش می یابد.

بنابراین جهت بررسی این موضوع، ارتباط بین نسبت های سودآوری و نسبت های نقدینگی مورد بررسی قرار می گیرد.

ضرورت انجام تحقیق

بدون شک تصمیمات کوتاه مدت مدیریت مالی نقش مهمی در عملکرد شرکت ایفاء می کند. بررسی اهمیت و درک اثر تأمین مالی کوتاه مدت بر عملکرد شرکت، مدیران مالی شرکت ها را در انجام وظایف خود به نحو مطلوب و کارا کمک می نماید. تجزیه و تحلیل دقیق وضعیت نقدینگی شرکت توسط مدیران به آنها این امکان را می دهد که برای مقابله با حوادث و وقایع پیش بینی شده و پیش بینی نشده اقدامات و تصمیمات لازم را اتخاذ نمایند.

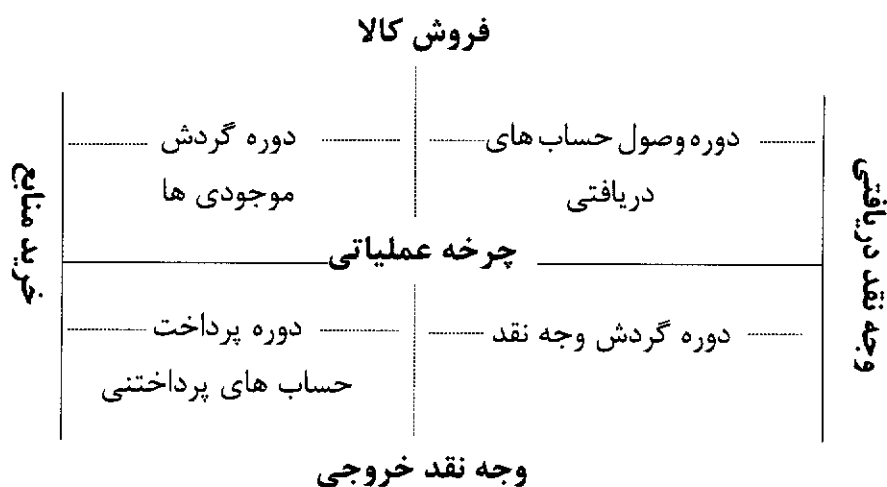
یکی از ضرورت های انجام این تحقیق تعیین مهم ترین عامل مؤثر بر دوره گردش وجه نقد در صنایع مختلف بورس می باشد تا مدیران شرکت ها با آگاهی از این موضوع بتوانند با اتخاذ تدابیر مناسب وضعیت نقدینگی خود را بهبود بخشند. بررسی عملکرد مدیران مالی در تأمین مالی کوتاه مدت با انجام این تحقیق میسر می گردد. بستانکاران تجاری و اعتباردهندگان کوتاه مدت که از نسبت های جاری در تعیین قدرت بازپرداخت بدهی های جاری شرکت ها استفاده می کنند باید در تجزیه و تحلیل های خود از نقدینگی شرکت، دقت و آگاهی لازم را به عمل آورند. این تحقیق می تواند اطلاعات مناسبی را برای آنها ارائه کند.

اهداف اساسی تحقیق

اهداف اساسی این تحقیق عبارتند از:

- ۱- بررسی عملکرد مدیران مالی در تأمین مالی کوتاه مدت.

شکل ۱- اجزای دوره گردش وجه نقد و ارتباط بین آنها

کالا سریع تر دریافت می شود. که این معنی مطلوب بودن وضعیت نقدینگی می باشد.

مقداری از سرمایه در گردش مورد نیاز در جریان سیکل عملیاتی (موجودی های کالا) می تواند از طریق فروشندگان کالا و مواد اولیه و با ایجاد بدهی های کوتاه مدت (تأمین مالی کوتاه مدت) تأمین شود. این نوع تأمین مالی که تأمین مالی خود به خودی نامیده می شود به صورت غیرارادی افزایش یا کاهش می یابد و میزان در دسترس بودن آن بستگی به شرایط اعتباری پیشنهاد شده توسط فروشندگان کالا و میزان کالای خریداری شده دارد. بنابراین در تجزیه و تحلیل نقدینگی به وسیله شاخص دوره گردش وجه نقد، لازم است دوره پرداخت حساب های پرداختی نیز مورد توجه قرار گیرد. زیرا مقداری از سرمایه در گردش لازم در جریان سیکل عملیاتی می تواند به وسیله اعتبار دهندگان کوتاه مدت تأمین مالی شود. این محققین عنوان نمودند که ارزیابی های نادرست از وضعیت نقدینگی شرکت ها باعث می شود که بستانکاران و اعتبار دهندگان بر آورد نادرستی از ریسک ورشکستگی داشته باشند. آنها دو ایراد اصلی را به نسبت های جاری و سریع وارد کردند:

۱- این نسبت ها اطلاعات مناسب در مورد میزان جریان نقدی در جریان عملیات عادی شرکت را ایجاد نمی کنند. به این معنی که میزان نقدینگی مورد نیاز روزانه

جهت گردش عملیات عادی شرکت را نشان نمی دهند.
۲- نسبت های جاری و سریع تنها توانایی بازپرداخت تعهدات شرکت از طریق دارایی های جاری را در زمان ورشکستگی نشان می دهند و موضوع تداوم فعالیت را مد نظر قرار نمی دهند.

این پژوهشگران در تحقیق خود به این نتیجه رسیدند که رویه های سرمایه در گردش که موجب طولانی شدن دوره گردش وجه نقد می گردد، انتظار می رود باعث افزایش نسبت های جاری و سریع گردد. به عبارت دیگر آنها نتیجه گرفتند که ارتباط مثبتی بین دوره گردش وجه نقد و نسبت های جاری و سریع وجود دارد. یعنی افزایش نسبت های جاری و سریع باعث افزایش دوره گردش وجه نقد می گردد. افزایش نسبت های جاری و سریع بطور سنتی به عنوان بهبود وضعیت نقدینگی شرکت ها تلقی می شود در حالی که افزایش دوره گردش وجه نقد به مفهوم کاهش نقدینگی و بدتر شدن وضعیت نقدینگی شرکت ها می باشد. سرانجام این محققین پیشنهاد نمودند به منظور انجام تجزیه و تحلیل های دقیقی از وضعیت نقدینگی شرکتها، دوره گردش وجه نقد به عنوان یک نسبت مکمل همراه با نسبت های جاری و سریع بکار گرفته شود.

بسلی و مییر^{۱۱} (۱۹۸۷) روابط بین سرمایه در گردش و دوره گردش وجه نقد را در شرکت های آمریکایی و در فاصله

سال های ۱۹۶۹ - ۱۹۸۳ مورد مطالعه قرار دادند. نتایج این پژوهش نشان داد که دوره گردش وجه نقد بیشترین ارتباط را با موجودی های کالا دارد. بنابراین به اعتقاد این محققین فعالیت های مربوط به موجودی کالا مهم ترین عنصر دوره گردش وجه نقد و به تبع آن نقدینگی می باشد. همچنین آنها نتیجه گرفتند که طول دوره گردش وجه نقد و اجزای آن از یک صنعت به صنعت دیگر متفاوت می باشد.

کامات^{۱۱} (۱۹۸۹) بطور تجربی ارتباط بین دوره گردش وجه نقد و نسبت های جاری و سریع را مورد بررسی قرار داد. او پژوهش خود را بر روی شرکت های آمریکایی و در فاصله سال های ۱۹۸۴ - ۱۹۷۰ انجام داد. نتایج تحقیق وی نشان داد که نسبت های جاری و سریع ارتباط منفی و معنی داری با دوره گردش وجه نقد دارند.

لایرودی و مک کارتی^{۱۲} (۱۹۹۲) به بررسی تجربی دوره گردش وجه نقد در شرکت های کوچک پرداختند. این محققین جهت انجام این پژوهش داده های مورد نیاز را از میان شرکت های آمریکایی در فاصله سال های ۱۹۸۸ - ۱۹۸۴ جمع آوری نمودند. آنها براساس تحقیق انجام شده توسط ریچاردز و لافلین فرضیه زیر را ارائه نمودند: «ارتباط مثبتی بین دوره گردش وجه نقد و نسبت های جاری و سریع وجود دارد». نتایج بررسی آنها نشان داد که بین دوره گردش وجه نقد و نسبت جاری ارتباط منفی وجود دارد، اما این ارتباط از لحاظ آماری معنی دار نیست.

موس و استای^{۱۳} (۱۹۹۳) براساس داده های استاندارد و پورز،^{۱۴} ارتباط بین نسبت های جاری و سریع را با دوره گردش وجه نقد در فاصله سال های ۱۹۹۰ - ۱۹۷۱ در شرکت های آمریکایی مورد تجزیه و تحلیل قرار دادند. آنها در تحقیق خود دریافتند که ارتباط بین دوره گردش وجه نقد با نسبت های جاری و سریع مثبت و معنی دار می باشد. این ارتباط مثبت نشان می دهد که اگر چه افزایش نسبت های جاری و سریع مطلوب به نظر می رسد، اما سرمایه گذاری زیاد در سرمایه در گردش که همزمان باعث افزایش طول دوره گردش وجه نقد می گردد منجر به ایجاد مشکلات جدی برای شرکت می گردد و لازم است که موقعیت نقدینگی بطور دقیق تری

مورد تجزیه و تحلیل قرار گیرد.

اسمیت و بیچ من^{۱۵} (۱۹۹۷) ارتباط بین سرمایه در گردش و نسبت بازده دارایی ها را مورد مطالعه قرار دادند. آنها تحقیق خود را بر روی ۱۳۵ شرکت از شرکت های بورس اوراق بهادار ژوهانسبورگ^{۱۵} در فاصله سال های ۱۹۸۴ تا ۱۹۹۳ انجام دادند. این پژوهشگران از نسبت های جاری، سریع، دوره گردش وجه نقد، خالص چرخه تجاری و نسبت خالص و جوه بر کل دارایی ها به عنوان شاخص های نقدینگی و از نسبت بازده دارایی ها به عنوان شاخص سودآوری جهت بررسی ارتباط بین نقدینگی و سودآوری استفاده نمودند.

هان شین و سونن^{۱۶} (۱۹۹۸) به مطالعه ارتباط بین نقدینگی و سودآوری در شرکت های آمریکایی پرداختند. این تحقیق بر روی ۵۸۹۸۵ شرکت آمریکایی در فاصله سال های ۱۹۷۵ تا ۱۹۹۴ انجام گرفت. این پژوهشگران، خالص چرخه تجاری را به عنوان شاخص سودآوری مورد استفاده قرار دادند. خالص چرخه تجاری همان دوره گردش وجه نقد است، با این تفاوت که اجزای تشکیل دهنده دوره گردش وجه نقد (دوره وصول حساب های دریافتی، دوره گردش موجودی ها و دوره پرداخت حساب های پرداختی) به صورت درصدی از فروش نشان داده می شوند. روش های آماری مورد استفاده در این تحقیق ضریب همبستگی پیرسون، اسپیرمن و رگرسیون بود. نتایج تحقیق این پژوهشگران حاکی از ارتباط منفی و معنی داری بین خالص چرخه تجاری و نسبت های سودآوری (نسبت سود عملیاتی به خالص فروش و نسبت سود عملیاتی به کل دارایی ها) بود. آنها در نهایت عنوان نمودند که هر چه خالص چرخه تجاری در شرکت ها پایین تر باشد، میزان سودآوری شرکت ها افزایش می یابد.

لایرودی و دیگران^{۱۸} (۱۹۹۲) دوره گردش وجه نقد و ارتباط آن با نسبت های سنتی نقدینگی (نسبت جاری و سریع) را در شرکت های انگلیسی مورد مطالعه قرار دادند. آنها جهت انجام تحقیق خود نمونه ای به اندازه ۲۴۶ شرکت از میان شرکت های بورس اوراق بهادار لندن در فاصله سال های ۱۹۹۳ - ۱۹۹۷ را انتخاب نمودند. روش آماری مورد استفاده توسط این محققین جهت آزمون فرضیات تحقیق، ضریب

وجه نقد و دوره پرداخت حساب های پرداختنی ارتباط منفی و معنی داری وجود دارد.

لایرودی و لازاریدس^{۲۰} (۱۹۹۹) دوره گردش وجه نقد را به عنوان یک شاخص نقدینگی پویا در شرکت های یونانی مورد بررسی قرار دادند و سعی نمودند ارتباط آن را با نسبت های جاری و سریع بررسی نمایند. این پژوهش بر روی صنایع غذایی در بورس اوراق بهادار یونان انجام گرفت. قبل از بررسی ارتباط بین دوره گردش

وجه نقد و نسبت های جاری و سریع آنها استنباط نمودند که این ارتباط می تواند مثبت یا منفی باشد. استدلال این پژوهشگران این است که هر گونه تصمیمات مدیریتی در مورد سرمایه در گردش موجب تغییر هر سه شاخص نقدینگی یعنی دوره گردش وجه نقد، نسبت های جاری و سریع آنها می گردد. در صورتی که مدیران برای تأمین سرمایه در گردش

شرکت از تأمین مالی بلند مدت به جای تأمین مالی کوتاه مدت استفاده نمایند، هر سه شاخص نقدینگی همزمان افزایش می یابد ولی نتایج آنها متفاوت می باشد. اما در صورتی که مدیران دارایی های جاری خود را از طریق تأمین مالی کوتاه مدت (بدهی های جاری) تأمین نمایند، در این حالت ممکن است ارتباطی منفی بین دوره گردش وجه نقد و نسبت های جاری و سریع وجود داشته باشد که این امر حاکی از عملکرد مطلوب مدیریت در تأمین سرمایه در گردش می باشد. لایرودی و لازاریدس جهت بررسی ارتباط بین دوره گردش وجه نقد و نسبت های جاری و سریع فرضیه زیر را عنوان نمودند: «ارتباطی مثبت بین دوره گردش وجه نقد و نسبت های جاری و سریع وجود دارد.» این پژوهشگران جهت تجزیه و تحلیل فرضیات خود از ضریب همبستگی پیرسون و تجزیه و تحلیل های رگرسیونی استفاده نمودند. نتایج تحقیق آنها نشان داد که ارتباط مثبت و معنی داری بین دوره گردش

همبستگی پیرسون بود. هدف آنها از بررسی ارتباط دوره گردش وجه نقد با نسبت های جاری و سریع، روشن کردن این مطلب بود که آیا بین نسبت های سنتی نقدینگی (نسبت جاری و نسبت سریع) و نسبت نوین نقدینگی (دوره گردش وجه نقد) از لحاظ تفسیر و مفهوم تناقضی وجود دارد یا خیر؟ اگر ارتباطی منفی بین دوره گردش وجه نقد و نسبت های جاری و سریع مشاهده شود، به این معنی است که

نسبت های سنتی و نوین نقدینگی می توانند بطور مشابه جهت تفسیر نقدینگی بکار برده شوند. آنها جهت دستیابی به هدف خود فرضیه ای با این عنوان ارائه نمودند. «ارتباطی منفی بین دوره گردش وجه نقد و نسبت های جاری و سریع وجود دارد.» نتایج حاصل از پژوهش این محققین حاکی از رد فرضیه ارائه شده به وسیله آنها بود. این نتایج نشان داد که ارتباط مثبت و معنی داری بین

دوره گردش وجه نقد و نسبت های جاری و سریع وجود دارد. نتایج این تحقیق نشان داد که همزمان با افزایش نسبت های جاری و سریع، دوره گردش وجه نقد نیز افزایش می یابد. بنابراین افزایش نسبت های جاری و سریع الزاماً نمی تواند به عنوان بهبود وضعیت نقدینگی تلقی شود، زیرا افزایش همزمان دوره گردش وجه نقد حاکی از بدتر شدن موقعیت نقدینگی می باشد.

لایرودی و دیگران^{۱۹} (۱۹۹۹) به مطالعه ارتباط بین دوره گردش وجه نقد و اجزای آن در شرکت های بورس سهام لندن در فاصله سال های ۱۹۹۳ تا ۱۹۹۷ پرداختند. هدف از این مطالعه تعیین مهم ترین عامل مؤثر بر دوره گردش وجه نقد و در نتیجه مؤثر بر نقدینگی شرکت های بورس سهام لندن بود. نتایج تحقیق آنها نشان داد که دوره گردش وجه نقد ارتباط مثبت و معنی داری با دوره گردش موجودی ها و دوره وصول حساب های دریافتی دارد. اما بین دوره گردش

هر گونه تصمیمات مدیریتی

در مورد سرمایه در گردش

موجب تغییر هر سه شاخص

نقدینگی یعنی

دوره گردش وجه نقد،

نسبت های جاری و سریع آنها

می گردد

وجه نقد و نسبت های جاری و سریع وجود دارد. بنابراین آنها مشاهده نمودند که، اگر چه افزایش نسبت های جاری و سریع به عنوان بهبود نقدینگی شرکت ها تفسیر می شود، اما همزمان با آن دوره گردش وجه نقد نیز افزایش یافته و این به معنی کاهش نقدینگی و در نتیجه وجود مشکلات نقدینگی در آینده می باشد.

لایرودی و لزاریدس (۲۰۰۰) به بررسی ارتباط بین دوره گردش وجه نقد و اجزای آن در شرکت های صنایع غذایی بورس اوراق بهادار یونان پرداختند. دوره مورد مطالعه سال ۱۹۹۷ و تعداد شرکت های مورد مطالعه ۸۲ شرکت بود. نتایج این تحقیق نشان داد که ارتباط مثبت و معنی داری بین دوره گردش وجه نقد و دوره وصول حساب های دریافتی و همچنین بین دوره گردش وجه نقد و دوره موجودی کالا وجود دارد. همچنین بین دوره گردش وجه نقد و دوره پرداخت حساب های پرداختی ارتباط منفی و معنی داری مشاهده شد. نتایج این تحقیق نشان داد که دوره وصول حساب های پرداختی مهم ترین متغیر در طول دوره گردش وجه نقد و به تبع آن مهمترین عنصر مؤثر بر نقدینگی می باشد.

چارلتون و دیگران^{۱۱} (۲۰۰۲) ارتباط بین جریان نقدی و سرمایه گذاری را در شرکت های آمریکایی در فاصله سال های ۱۹۹۸-۱۹۸۰ مورد مطالعه قرار

دارند. آنها در بررسی ارتباط بین جریان نقدی و سرمایه گذاری دو فاکتور، صنعت و محدودیت های مالی را در مورد توجه قرار دادند. این محققین شرکت ها را در داخل هر صنعت به سه دسته شامل شرکت های با نقدینگی بالا (دوره گردش وجه نقد پایین)، شرکت های با نقدینگی متوسط (دوره گردش وجه نقد متوسط) و شرکت های با نقدینگی پایین (دوره گردش وجه نقد بالا) تقسیم بندی نمودند. نتایج این تحقیق نشان داد که محدودیت های مالی، ارتباط بین

جریان نقدی و سرمایه گذاری را براساس درجه دوره گردش وجه نقد در داخل هر صنعت تحت تأثیر قرار می دهد. آنها در تحقیق خود به شواهدی از «تئوری چهارچوب ترجیحی»^{۱۲} در صنایع تولیدی خدماتی و شرکت های پیمانکاری دست یافتند. این تئوری عنوان می کند که وجه نقد داخلی شرکت ارزان ترین منبع برای سرمایه گذاری می باشد.

وانگ^{۱۳} (۲۰۰۲) ارتباط مدیریت نقدینگی با سودآوری و ارزش شرکت در شرکت های تایوانی و ژاپنی را مورد مطالعه قرار داد. این تحقیق بر روی ۱۵۵۵ شرکت ژاپنی و ۳۷۵ شرکت تایوانی در فاصله سال های ۱۹۸۵ تا ۱۹۹۶ انجام گرفت. روش آماری مورد استفاده، ضریب همبستگی پیرسون و رگرسیون بود. نتایج این تحقیق نشان داد که ارتباط منفی و معنی داری بین دوره گردش وجه نقد و نسبت های سودآوری (نسبت بازده حقوق صاحبان سهام و نسبت بازده دارایی ها) وجود دارد. همچنین آنها دریافتند که مدیریت نقدینگی متهورانه^{۱۴} (ریسک پذیری در مدیریت نقدینگی) که با کاهش دوره گردش وجه نقد اتفاق می افتد، باعث بهبود عملکرد شرکت و در نتیجه افزایش ارزش شرکت ها می گردد.

شباهنگ (۱۳۷۳) به بررسی و تشریح ارقام تشکیل دهنده سرمایه در گردش و نیز نقش مدیر مالی در اعمالی مدیریت بر سرمایه در گردش یعنی دارایی ها و بدهی های

جاری پرداخته است. به اعتقاد وی چهار نوع اصلی دارایی های جاری شامل موجودی نقد، اوراق بهادار، حساب های دریافتی و موجودی های می باشد. او عنوان می کند که سرمایه گذاری بیش از اندازه در دارایی های جاری موجب ایجاد هزینه فرصت از دست رفته خواهد شد و از طرف دیگر سرمایه گذاری کمتر از حد لازم در دارایی های جاری نیز ممکن است پر هزینه باشد. مثلاً نابسندگی بودن وجه نقد موجب می شود که تعهدات واحد انتفاعی به موقع ایفا نشود یا نگهداری موجودی ها به میزان

دوره وصول حساب های پرداختی

مهم ترین متغیر در طول دوره

گردش وجه نقد و به تبع

آن مهم ترین عنصر

مؤثر بر نقدینگی می باشد

نقد^{۲۹} و شاخص دوره گردش وجه نقد تعدیل شده^{۳۰} را معرفی و مورد نقد و بررسی قرار داده اند. آنها نتیجه گرفتند که هر کدام از این شاخص ها یک یا چند بعد از ابعاد نقدینگی را نادیده می گیرد که این امر ناشی از تعریف آنها از نقدینگی بوده و یا ناشی از پیچیدگی لحاظ کردن همه ابعاد نقدینگی در یک مدل معین می باشد. در نهایت این محققین پیشنهاد کردند، مدلی که علاوه بر دخالت دادن ذخیره های نقدینگی، توجه ویژه ای به جریانات نقدی آتی داشته باشد و همچنین میزان توازن فاصله دریافتی ها و پرداختی ها را مدنظر قرار دهد می تواند تا حد زیادی جایگزین مفیدی برای مدل های موجود باشد.

مدرس (۱۳۸۰) به بررسی رابطه بین اطلاعات حسابداری و جریان نقدی عملیاتی پرداخت. اطلاعات حسابداری شامل جریان های نقدی عملیاتی، سود حسابداری، جریان های نقدی عملیاتی و سود حسابداری و جریان های نقدی و اقلام مربوط به دارایی ها و بدهی های جاری بود. وی به این نتیجه رسید که ورود اطلاعات مربوط به نقدینگی توان پیش بینی سود را برای پیش بینی سودهای آتی افزایش می دهد و بنابراین اطلاعات مربوط به نقدینگی سودمند است. ثقفی و هاشمی (۱۳۸۳) نیز رابطه بین جریان های نقدی عملیاتی و اقلام نقدی صورت های مالی را بررسی نمودند و نتیجه گرفتند که بین جریان های نقدی عملیاتی و سود حسابداری و اجزای آن رابطه معنی داری وجود دارد. در مجموع، یافته های آنها با نظریه توانایی سود حسابداری و اجزای آن در پیش بینی جریان های نقدی عملیاتی هماهنگی دارد. نمازی و خواجوی (۱۳۸۳) در بررسی مربوط به سودمندی نسبت های مالی، به این نتیجه گیری رسیدند که بین نسبت آتی به عنوان شاخص نقدینگی و شاخص ریسک سیستماتیک شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران رابطه معنی داری وجود دارد. این رابطه در جهت عکس می باشد.

ناکافی موجب از دست رفتن فروش و نارضایتی مشتریان می گردد. بنابراین اعمال مدیریت کار آمد و اثر بخش بر دارایی های جاری مستلزم این است که با قواعد کلی مربوط به سرمایه گذاری در هر یک از انواع دارایی های جاری آشنا شویم. همچنین وی در ارتباط با بدهی های جاری عنوان می کند که

وام گیری کوتاه مدت نوعاً برای پشتیبانی سرمایه گذاری در دارایی های جاری بکار می رود و در انتخاب تأمین مالی کوتاه مدت لازم است مواردی مانند هزینه تأمین مالی، قابلیت اتکاء، محدودیت ها و انعطاف پذیری مورد توجه مدیر مالی واقع شود. در نهایت او یکی از اهداف واحدهای انتفاعی را، حفظ نقدینگی کافی به منظور پرداخت به موقع تعهدات بر شمرده و عنوان می کند که انجام تعهدات نقدی چندان آسان نیست زیرا

سود آوری و نقدینگی الزاماً بطور همسو حرکت نمی کنند و ممکن است واحدهای تجاری علیرغم سود آوری نسبتاً مطلوب با کمبود نقدینگی جهت ایفای تعهدات خود مواجه شوند. بنابراین به منظور ایجاد توازن بین نقدینگی از یک سو و سود آوری از سوی دیگر مدیریت و جوه نقد باید اعمال شود. یعنی ضمن این که از موجود بودن نقدینگی کافی جهت پرداخت به موقع تعهدات اطمینان حاصل شود، از راکد ماندن وجه نقد و لطمه وارد شدن به سود آوری جلوگیری به عمل می آید.

جهانخانی و طالبی (۱۳۷۸) انواع شاخص های نقدینگی را در دو گروه شاخص های نقدینگی سنتی و شاخص های نوین نقدینگی مورد بررسی قرار دادند. در بخش شاخص های سنتی، به نسبت جاری و نسبت آتی توجه شده و ضمن بیان نقاط ضعف و ایرادهای آنها، به ارائه پیشنهادهایی جهت قابل استفاده کردن این شاخص ها پرداخته اند. همچنین در بخش شاخص های نوین نقدینگی شاخص هایی همچون شاخص فراگیر نقدینگی^{۳۱}، شاخص تطبیق سررسید^{۳۲}، شاخص مانده نقدی خالص^{۳۳}، شاخص لامبا^{۳۴}، شاخص دوره گردش وجه

ورود اطلاعات مربوط به نقدینگی

توان پیش بینی سود را برای

پیش بینی سودهای آتی

افزایش می دهد و بنابراین

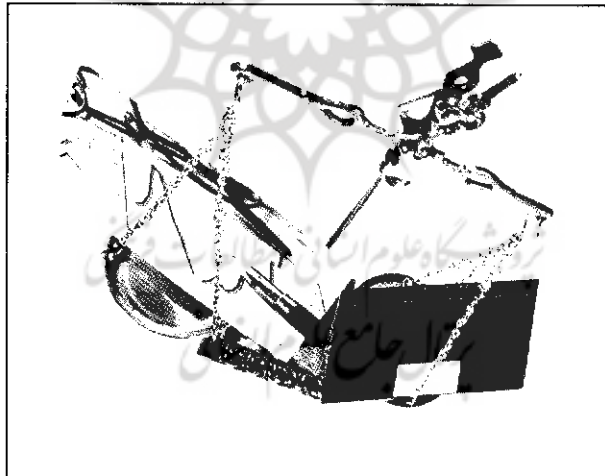
اطلاعات مربوط به

نقدینگی سودمند است

مقایسه ارتباط تغییرات سودخالص و جریان نقدی عملیاتی با تغییرات بازده سهام شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران

دکتر رضوان حجازی^۱
صدیقه دوستیان^۲

نتایج حاصل از تحقیق نشان داد که، فقط سود خالص با بازده سهام شرکت های پذیرفته شده در بورس همبستگی دارد. به طوری که ۱٫۶٪ تغییرات بازده سهام را می توان با متغیر سود خالص توضیح داد. در نهایت مدل رگرسیون با توجه به متغیر موثر بر ارزش گردید. واژه های کلیدی: بازده سهام، سود حسابداری، جریان نقدی عملیاتی.

اگر چه حسابداری تعهدی با تطابق هزینه ها با درآمدها در تجزیه و تحلیل سودآوری بلند مدت با اهمیت می باشد، یا این وجود گزارشگری جریان نقد برای موسسه ضروری است.

چکیده

از آنجا که منبع اطلاعاتی بسیاری از اشخاصی که به هر دلیل نیاز به ارزیابی و نهایتاً تصمیم گیری در مورد یک شرکت دارند صورت های مالی سالانه آن شرکت می باشد، موضوع تحقیق حاضر مقایسه میزان ارتباط تغییرات سود خالص و تغییرات جریان نقدی عملیاتی با تغییرات بازده سهام شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران انتخاب شده است.

مقدمه

حسابداری تعهدی تلاش دارد تا مجموعه معاملات و سایر رویدادها و مواردی را که دارای تبعات و نتایج نقدی برای بنگاه است در طول همان دوره ای که آن معاملات، رویدادها و موارد اتفاق افتاده اند اثرشان را در بنگاه ثبت کند، بجای آن

جامعه آماری این تحقیق متشکل از شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران می باشد و نمونه مورد رسیدگی شامل ۸۱ شرکت فعال از صنایع مختلف در طی سال های ۱۳۷۸ لغایت ۱۳۸۳ می باشد.

عملکرد نگاه می کند در طی یک دوره معین اطلاعات جریان های نقدی می تواند جزئیات بیشتری ارائه نماید و در نتیجه ارزیابی معنی داری از عملکرد ارائه دهد. اما اگر به جریان های نقدی به تنهایی به عنوان نشانگر عملکرد نگاه می شود گمراه کننده خواهد بود. اگر چه برای محاسبه سود و خالص جریان های نقدی از وقایع و اطلاعات مشابهی استفاده می شود اما آنها نمی توانند جایگزین یکدیگر شوند. (بنایی، ۱۳۷۵)

تحقیقات بسیاری در این زمینه که سود حسابداری یا جریانات نقدی کدام یک بیشتر با بازده ارتباط دارند، انجام شده است. این تحقیقات از جریانات نقدی عملیاتی به جای کل جریان نقدی استفاده کرده اند. زیرا به نظر می رسد جریانات نقدی حاصل از سرمایه گذاری (مبالغ سرمایه گذاری شده و باز یافت آن) در طول زمان متغیر می باشد. (زیمرمن، ۱۹۸۶)

هدف از این تحقیق، مقایسه میزان ارتباط تغییرات سود خالص و تغییرات جریان نقدی عملیاتی با تغییرات بازده سهام شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران است. در این تحقیق ارقام واقعی سود خالص و جریان نقدی عملیاتی با یکدیگر مقایسه شده و مشخص می شود کدام یک معیار بهتری برای سنجش عملکرد شرکت ها محسوب می شود؟

مروری بر تحقیقات پیشین

برد و دی در سال ۱۹۸۹ نقش سود حسابداری و جریانات نقدی حاصل از عملیات را در توضیح بازده سهام مورد بررسی قرار دادند. آنها نتیجه گرفتند که تاثیر سود حسابداری بیشتر از جریانات نقد حاصل از عملیات است. (برد، دی، ۱۹۸۹)

استون، هریس و اولسون در سال ۱۹۹۲ به بررسی «ارتباط بین سود حسابداری و بازده سهام» پرداختند. متغیر مستقل این تحقیق، EPS/P_0 بوده و از این تحقیق نتیجه گرفتند که در دوره های زمانی طولانی تر، همبستگی بین دو متغیر افزایش می یابد و سود میزان بیشتری از بازده را تبیین می کند. (استون، هریس و اولسون، ۱۹۹۲)

که این آثار را در دوره هایی ثبت نماید که وجه نقدی توسط موسسه دریافت و پرداخت شده است. سرمایه گذاران برای سود حسابداری به عنوان ابزار پیش بینی جایگاه خاصی در نظر دارند. بهای جاری هر واحد تجاری - قیمت سهام - با جریان سود مورد انتظار پیوند خورده است و سرمایه گذار معمولاً بر مبنای انتظاراتش از سود آتی به نگهداری یا فروش سهام تصمیم می گیرد. (جهانخانی، عبد... زاده، ۱۳۷۲)

اگر چه سودمندی حسابداری تعهدی در ارائه وضعیت مالی و گزارش نتایج عملیات قابل انکار نیست اما نیاز به اطلاعات مربوط به ورود و خروج وجه نقد نیز واقعیتی است که نمی توان آن را نادیده گرفت. (عالی ور، ۱۳۷۲)

دو تحقیق مهم در این مورد توسط پرفسور لاوسون (Lowson) و پرفسور لی (Lee) انجام پذیرفته است. به نظر این دو محقق گزارشات جریان های نقدی برای ارزیابی عملکرد بنگاه ضروری است. (ولک، ۱۹۸۹)

نیاز به حسابداری جریان نقدی تنها از سوی دنیای علم تصریح نشده است. مثال خوب این مطلب جمله ذیل می باشد که در سال ۱۹۸۲ توسط کمیسیون بورس اوراق بهادار مطرح گردیده است:

در درازمدت، معادله حسابداری موجب می شود سود تعهدی با سود نقدی یکسان شود. اما در کوتاه مدت انحرافات بین تعهدات و جریانات نقدی ممکن است کاملاً عمده گردد. آنها ممکن است تفاوت فاحشی بین تداوم فعالیت و یا ورشکستگی ایجاد نمایند. به عبارت دیگر اگر چه حسابداری تعهدی با تطابق هزینه ها با درآمدها در تجزیه و تحلیل سودآوری بلند مدت با اهمیت می باشد، با این وجود گزارشگری جریان نقد برای موسسه ضروری است. (هندریکسن^۲، ۱۹۸۹)

با توجه به این که مدیران می توانند تعهدات جاری را به وسیله شناسایی افزایش درآمد (فروش نسبی) یا به تاخیر انداختن شناسایی هزینه (ذخیره کاهش برای مطالبات) دستکاری کنند، جریان های نقدی نسبت به سود معیار بهتری از عملکرد شرکت هستند. (شیاحو^۳، ۲۰۰۴)

تئوری حسابداری به سود به عنوان معیاری برای ارزیابی

خالص جریان نقدی و جریان نقدی عملیاتی مثبت هستند و R^2 سودها نسبت به جریان های نقدی بزرگ تر است. (شیاحو، ۲۰۰۴).

شیاحو در سال ۲۰۰۵ طی تحقیقی اختلاف در توانایی سودها نسبت به خالص جریان نقدی برای منعکس کردن عملکرد شرکت را به واسطه دو نوع شرکت (شرکت ها با فعالیت متنوع و شرکت های متمرکز) مورد بررسی قرار داده است. نتایج نشان می دهد برای هر دو گروه، R^2 سودها بزرگ تر از R^2 خالص جریان نقدی است. با توجه به ضرایب همبستگی، هر چه شرکت متنوع تر باشد ارتباط همزمان بین بازده های سهام و سودها نسبت به ارتباط بازده های سهام و خالص جریان نقدی در کوتاه مدت قوی تر است. (شیاحو، ۲۰۰۵).

پیشینه اکثر تحقیقات انجام شده در ایران که مرتبط با موضوع این تحقیق است به شرح زیر است:

خدیجه علی پناهی در رساله خود به بررسی «ارتباط بین تغییرات اقلام تشکیل دهنده صورت سود و زیان و تغییرات بازده سهام شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران» پرداخت. نتیجه تحقیق انجام شده حاکی از آن است که در سال ۷۲ رابطه معناداری بین متغیرها وجود ندارد ولی در سال های ۷۳ تا ۷۷ رابطه مذکور قوی تر شده است. (علی پناهی، ۱۳۸۰)

امید خوشرو طی تحقیقی به بررسی «ارتباط بین تغییرات اقلام صورت جریانات نقدی با تغییرات بازده سهام» پرداخت. در آزمون فرضیه ها با روش ساده برای هر کدام از اقلام صورت گردش وجوه نقد و با روش چندگانه برای کل اقلام صورت گردش وجوه نقد، هیچ کدام از آنها تأیید نگردید. یعنی رابطه معناداری بین تغییرات اقلام صورت گردش وجوه نقد و تغییرات بازده سهام مشاهده نشد. (خوشرو، ۱۳۸۲)

پرسش ها و فرضیه های پژوهش

مساله اصلی تحقیق در قالب سه سوال به شرح زیر مطرح می شود:

۱- آیا بین تغییرات سود خالص و تغییرات بازده سهام شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران ارتباط

اولین تحقیق تجربی در خصوص بررسی محتوای اطلاعاتی سود جامع در سال ۱۹۹۳ توسط آقایان اگنس چنگ، ژوزف چیونگ و گوپالا کریشنال^۶ در کشور انگلستان، تحت عنوان «مفید بودن سودهای عملیاتی، سود خالص و سود جامع در توضیح بازده سهام» انجام شده است. آنها دریافتند که سود عملیاتی از نظر محتوای اطلاعاتی برتری کمی بر سود خالص دارد و سود خالص نیز برتری کمی بر سود جامع دارد و یا به عبارت دیگر محتوای اطلاعاتی سود عملیاتی بالاتر از دو متغیر دیگر است و محتوای اطلاعاتی سود جامع از دو متغیر دیگر کمتر است. (اگنس چنگ، ژوزف چیونگ و گوپالا کریشنال، ۱۹۹۳)

کلاب^۸ در سال ۲۰۰۱ در تحقیقی به بررسی «اثر ثبات سودها، رشد و اندازه شرکت در جهت مفید بودن جریان های نقدی و سودها در شرح دادن بازده های سهام» پرداخت. نتایج نشان می دهد که ارتباط ارزشی سودهای غیر قابل انتظار بوسیله عوامل موقتی کاهش داده می شود، به حدی که ضریب پاسخ اجزای تعهدی از سودهای غیر قابل انتظار به وسیله مبلغ بزرگ تر نسبت به ضریب پاسخ جزء جریان نقدی عملیاتی سودهای غیر قابل انتظار کاهش داده می شود. همچنین اثر مثبت رشد روی جزء جریان نقدی عملیاتی از سودهای غیر قابل انتظار بزرگ تر از اثر مثبت آن روی جزء تعهدی است. در مورد تأثیر اندازه شرکت نتایج ضعیفی بدست آمده است به طوری که ضریب برای سودهای غیر قابل انتظار به طور منفی تحت تأثیر اندازه شرکت قرار می گیرد ولی ضریب جریان نقدی غیر قابل انتظار تحت تأثیر اندازه شرکت قرار نمی گیرد. (کلاب، ۲۰۰۱)

شیاحو در سال ۲۰۰۴ به بررسی «توانایی سودها نسبت به جریان های نقدی برای انعکاس عملکرد شرکت در سطح بین المللی» پرداخت. نمونه شامل شش کشور (فرانسه، ایتالیا، آلمان، انگلستان، کانادا، ژاپن) می باشد. این تحقیق طی دو دوره کوتاه مدت (سالانه) و بلند مدت (چهارساله) انجام شده است. نتایج بدست آمده نشان می دهد که در هر دو فاصله زمانی برای هر شش کشور هر یک از ضرایب سود و

رگرسیون است، برقرار نمی باشد که این می تواند مدل رگرسیونی را تحت تاثیر قرار دهد. بنابراین دو روش مشخص برای برآورد ضرایب و تخمین مدل به کار گرفته شده است. ۱- روش GEE (Generalized Estimate Equation) که با استفاده از نرم افزار SAS انجام گرفته است.

۲- روش Panel Analysis که با استفاده از نرم افزار Eviews انجام پذیرفته است.

در تمامی تحلیل ها، داده ها از نظر برقراری فرضیات رگرسیون کنترل می شوند. در این تحقیق نیز فرضیات رگرسیون (استقلال مشاهدات، نرمال بودن داده ها، عدم خود همبستگی بین باقی مانده های مدل، همسانی واریانس برای سطوح مختلف متغیر مستقل، نداشتن هم خطی بین متغیرهای مستقل) آزمون شده است.

جامعه آماری

جامعه آماری این تحقیق با توجه به قلمرو زمانی تحقیق (۱۳۷۸ تا ۱۳۸۳) کلیه شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران می باشد، که حداکثر تا ۱۳۷۷/۱۲/۲۹ در فهرست تابلو بورس درج شده باشند.

نمونه آماری

با توجه به موضوع تحقیق نمونه آماری این تحقیق شامل شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران است که دارای ویژگی های زیر باشند:

- ۱- سال مالی شرکت منتهی به پایان اسفند ماه باشد.
 - ۲- شرکت ها نایبستی سال مالی خود را در طی دوره های مورد نظر تغییر داده باشند.
 - ۳- اطلاعات مربوط به متغیرهای انتخاب شده در این تحقیق را دارا باشند.
 - ۴- طی دوره های مورد نظر خرید و فروش سهام داشته باشند.
- با توجه به محدودیت های فوق الذکر، از ۱۴۱ شرکت موجود در جامعه آماری مورد نظر در نهایت ۸۱ شرکت که کلیه اطلاعات مورد نیاز این تحقیق را دارا بودند، باقی ماند که به عنوان نمونه نهایی انتخاب گردید. اسامی این شرکت ها در نگاره شماره ۱ ذکر شده است.

و همبستگی وجود دارد؟

- ۲- آیا بین تغییرات جریان نقدی عملیاتی و تغییرات بازده سهام شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران ارتباط و همبستگی وجود دارد؟
 - ۳- در صورت وجود ارتباط بین متغیرهای فوق کدام یک با بازده سهام ارتباط یا همبستگی بیشتری دارند؟
- برای پاسخگویی به سوالات تحقیق، سه فرضیه به صورت زیر تدوین شده است:
- ۱- بین تغییرات سود خالص حسابداری و تغییرات بازده سهام ارتباط معنی داری وجود دارد.
 - ۲- بین تغییرات جریان نقدی عملیاتی و تغییرات بازده سهام ارتباط معنی داری وجود دارد.
 - ۳- همبستگی بین تغییرات سود خالص حسابداری و تغییرات بازده سهام بیشتر از تغییرات جریان نقدی عملیاتی با تغییرات بازده سهام است.

روش پژوهش

روش این تحقیق «تحلیل همبستگی» می باشد. همبستگی را معمولاً با تحلیل رگرسیون به کار می برند. از آنجائی که هدف از این تحقیق مطالعه میزان همبستگی و برآورد ضرایب برای متغیرهای مورد بررسی و در نهایت ارائه مدل می باشد، از روش رگرسیون خطی (OLS) چند متغیره استفاده شده است. به دلیل این که ارتباط بین متغیرها خطی می باشد، از این روش استفاده شده است. با استفاده از نمودار پراکنش می توان به نوع رابطه بین مشاهداتمان پی برد. به طوری که مشاهدات خود را به صورت نقاط در نموداری دو بعدی مشخص می کنیم؛ به این نمودار A نمودار پراکنش @ می گوئیم. مدل رگرسیونی مورد استفاده در این پژوهش، با استفاده از تلفیق داده های مقطعی و زمانی می باشد.

اغلب داده های جمع آوری شده در مطالعات اقتصادی (حسابداری) به صورت سری زمانی و مقطعی (Panel Data) هستند. در این حالت در داده ها همبستگی بوجود آمده و مشاهدات از هم مستقل نخواهد بود. در این تحقیق نیز داده های مربوط به ۸۱ شرکت در ۶ سال متوالی جمع آوری شده است. بنابراین فرض استقلال داده ها که یکی از فرضیات

نگاره ۱. فهرست نمونه آماری تحقیق

نام شرکت	نام شرکت	نام شرکت
سیمان کرمان	تامین ماسه ریخته گری	پتروشیمی فارابی
سیمان شرق	نوش مازندران	املاح معدنی ایران
سیمان مازندران	مارگارین	صنایع شیمیایی ایران
سیمان ارومیه	صنعتی بهشهر	صنایع شیمیایی سینا
سیمان سپاهان	صنعتی ناب	پتروشیمی آبادان
ورزیران	لبنیات پاستوریزه پاک	شیمیایی پارس پامچال
نورد و تولید قطعات فولادی	بیسکویت گرجی	لعا بیران
پارس متال	کیوان	داروسازی جابرابن حیان
گروه کارخانه های نورد آلومینیم	تولیدی مهram	لابراتوارهای رازک
صنایع مس شهید باهنر	ایران مریوس	دارویی لقمان
آلومینیوم پارس	کارخانجات نساجی بروجرد	داروسازی کوثر
کالسیمین	تولیدی فیبرایران	داروسازی داملران
صنایع بسته بندی ایران	کارتن مشهد	پارس دارو
صنعتی آما	افست	داروسازی فارابی
جام دارو	نفت پارس	داروسازی امین
صنایع بسته بندی البرز	نفت بهران	البرز دارو
صنایع پمپ سازی ایران	سیمان تهران	لابراتوار داروسازی دکتر عبیدی
کمپرسور سازی تبریز	فنر سازی خاور	کربن ایران
مهندسی فیروزا	کاربراتور ایران	تولیدی لاستیک البرز
آبسال	توسعه صنایع بهشهر	شیشه و گاز
صنایع سرما آفرین	سرمایه گذاری پارس توشه	تولیدی صنعتی آبیگینه
پروفیل ویخچال ایران پویا	ایران ترانسفو	صنایع کاشی اصفهان
کارخانجات لوازم خانگی پارس	لامپ پارس شهاب	کارخانه چینی ایران
کارخانه های صنعتی آزمایش	کارخانجات پارس الکترونیک	کاشی نیلو
گروه صنعتی بوتان	آریا الکترونیک ایران	کارخانجات کاشی و سرامیک الوند
صنعتی نیرو محرکه	سایپا	ایران خودرو
محور سازان ایران خودرو	تولیدی لنت ترمز ایران	گروه بهمن

جمع آوری داده های پژوهش

اطلاعات مورد نیاز برای انجام این تحقیق به روش کتابخانه ای و عمدتاً از صورت های مالی شرکت های نمونه و نیز بانک های اطلاعاتی تدبیر ودنا سهم جمع آوری شده است.

DPS_t: سود نقدی سهام عادی طی دوره t

a: درصد افزایش سرمایه (از محل اندوخته یا آورده نقدی و مطالبات)

C: آورده نقدی به هنگام افزایش سرمایه

متغیرهای پژوهش

در این تحقیق متغیرهای مستقل شامل: سود خالص و جریان نقدی عملیاتی شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران می باشد و متغیر وابسته بازده سهام می باشد.

بازده سهام

متغیر وابسته در این تحقیق، بازده واقعی سهام شرکت های پذیرفته شده در بورس است که عبارت است از نسبت کل عایدی حاصل از سرمایه گذاری در یک دوره معین نسبت به سرمایه گذاری که طی آن دوره مصرف شده است. به طور کلی بازده سهام را می توان به صورت زیر نوشت:

$$R_t = \frac{(1+a) P_{t+1} + DPS_t - P_t - C}{P_t}$$

یافته های پژوهش

الف - آمار توصیفی

در اولین گام برای تجزیه و تحلیل داده ها، آمارهای توصیفی داده های تحت مطالعه محاسبه می گردد. جدول آمار توصیفی که در نگاره ۲ آمده بیانگر مقدار پارامترهای توصیفی برای هر متغیر به صورت مجزا و برای مجموع سال ها می باشد.

ب - آزمون نرمال بودن داده ها

برای آزمون نرمال بودن داده ها از آزمون کلموگروف-اسمیرنف^۱ استفاده شده است. فرض صفر و فرض مقابل به صورت زیر است:

H₀: توزیع داده ها نرمال است

H₁: توزیع داده ها نرمال نیست

نتایج آزمون با استفاده از نرم افزار SPSS در نگاره ۳ ارائه شده است.

P_t: قیمت سهم در زمان t

نگاره ۲. آمار توصیفی

متغیر	تعداد مشاهدات	حداقل	حداکثر	میانگین	واریانس	چولگی	کشیدگی
بازده سهام	۴۸۲	۱۰۵,۶۲۵	۵۵,۷	-۰,۸۲۱۲	۱۱۱,۸۴۹	-۳,۴۵۱	۳۹,۷۶۸
سود خالص	۴۸۱	۱۵,۵۹۶۴	۷,۴۱۸۸	۰,۰۵۳۴	۱,۵۲۷	-۲,۸۲۸	۵۹,۰۸
جریان نقدی عملیاتی	۴۸۲	۱۸,۰۹۹۲	۲۵,۷۴۴	۰,۰۵۷۶۵	۹,۳۴۸	۱,۳۵۸	۲۴,۰۴۷

نگاره ۳. آزمون کلموگروف اسمیرنوف

$\text{Ln}(1/R^2)$	بازده (R)	سطح معنی داری (sig)
.۱۲۸	.۰۰۰	

فرضیه اول: بین تغییرات سود خالص حسابداری و تغییرات بازده سهام شرکت های پذیرفته شده در بورس ارتباط معنی داری وجود دارد.

روش Panel Analysis:

در این روش ضریب همبستگی مدل تقریباً $-۰,۰۹$ می باشد که با y_1 ارتباط معکوس ولی با خود R ارتباط مستقیم دارد. بطوری که $۰,۸\%$ تغییرات متغیر وابسته بازده سهام را می توان بوسیله سود خالص توضیح داد. خلاصه مدل در نگاره ۴ ارائه شده است.

پیش از برآورد ضرایب مدل، آزمون معنی داری مدل انجام می شود، فرضیه آزمون به صورت زیر است:

$$\begin{cases} H_0 : P_{xy} = 0 \\ H_1 : P_{xy} \neq 0 \end{cases}$$

نتایج آزمون معنی داری مدل در نگاره ۵ ارائه شده است.

طبق نگاره ۵، مقدار Sig ($۰,۰۵۰۱۶۴$) کمتر از $\alpha(۰,۱)$ و F محاسبه شده بیشتر از F جدول می باشد در نتیجه فرض H_0 رد می شود و مدل در سطح ۹۰% معنی دار است. بنابراین بین

با توجه به جدول بالا، با مقایسه سطح معنی داری R ($۰,۰۰۰$) با $\alpha(۰,۰۵)$ نتیجه می گیریم که با اطمینان ۹۵% فرض H_0 رد می شود. یعنی توزیع داده ها نرمال نیست.

در تحقیق حاضر جهت نرمال نمودن داده ها به جای R از $\text{Ln}(1/R^2)$ استفاده می شود. با اجرای مجدد آزمون مشاهده می گردد که مقدار سطح معنی داری $\text{Ln}(1/R^2)$ ($۰,۱۲۸$) است. از آنجا که این عدد از مقدار $\alpha(۰,۰۵)$ بزرگ تر است، فرض H_0 با اطمینان ۹۵% پذیرفته می شود.

در ارتباط با تبدیل ذکر شده نکته زیر قابل تامل است: چون تبدیل انجام شده متناسب با عکس R می باشد، بنابراین جهت ارتباط متغیرهای مستقل با y_1 یعنی $\text{Ln}(1/R^2)$ با جهت R عکس است. یعنی اگر y_1 با E (سود خالص) ارتباط مستقیم داشته باشد در این صورت با R ارتباط معکوس دارد و بر عکس.

ج- آزمون فرضیات تحقیق

برای تعیین رابطه ریاضی هر یک از متغیرهای مستقل تحقیق با متغیر وابسته بازده و برآزش مدل، از دو روش Panel Analysis و GEE^{۱۱} استفاده می شود.

نگاره ۴. خلاصه مدل

Durbin-Watson Stat	Adjusted R ^۲	R ^۲	R
۲,۰۴۴۳	.۰۰۵۹۷۶	.۰۰۸۰۶۹	-.۰۹

نگاره ۵. آزمون معنی داری مدل

Sig	F
.۰۵۰۱۶۴	۳,۸۵۵۶۲۶

نگاره ۶. ضرایب مدل رگرسیون سود خالص و بازده سهام

Sig	t	Std.Error	B	مدل
.۰۰۰۱	-۴,۰۷	.۱۳۸۹	-۰.۵۶۵	مقدار ثابت
.۰۷۴۲	-۱,۷۸۹	.۱۵	-۰.۲۷	سود خالص

سود خالص و بازده سهام شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار ارتباط معنی داری وجود دارد.

روش Panel Analysis

با توجه به نگاره ۸، ضریب همبستگی مثبت است یعنی متغیر مستقل جریان نقدی عملیاتی با Y_1 ارتباط مستقیم دارد ولی با خود بازده سهام ارتباط معکوس دارد. ضریب تعیین مدل هم در حد خیلی ناچیز یعنی ۰.۰۰۰۹ است. جدول خلاصه مدل در نگاره ۸ ارائه شده است.

طبق نگاره ۶، مقدار Sig کمتر از $\alpha(۰.۱)$ می باشد و ضرایب نیز در سطح ۹۰٪ معنی دار هستند. با توجه به نگاره ۶، مدل نهایی به صورت زیر برآزش می گردد:

$$\ln(1/R^2) = -0.565 - 0.27 X_1 + \epsilon$$

روش GEE:

پیش از برآورد ضرایب مدل، آزمون معنی داری مدل انجام می شود. فرضیه آزمون به صورت زیر است:

$$\begin{cases} H_0 : P_{xy} = 0 \\ H_1 : P_{xy} \neq 0 \end{cases}$$

نگاره ۷ آزمون معنادار بودن مدل را نشان می دهد. آماره Z و سطح معنی داری جدول فوق نشان می دهد که مدل در سطح ۹۰٪ معنی دار است. مدل برآزش شده به صورت زیر می باشد:

$$\ln(1/R^2) = 0.565 - 0.262 X_1 + \epsilon$$

با توجه به این که مقدار Sig (۰.۵۱۱)، بیشتر از $a(۰.۱)$ و F محاسبه شده کمتر از F جدول می باشد، فرض H_0 پذیرفته می شود و مدل معنی دار نیست، و بدین ترتیب می توان نتیجه گرفت که بین جریان نقدی عملیاتی و بازده سهام ارتباط معنی داری وجود ندارد. یعنی این که، جریان نقدی

فرضیه دوم: بین تغییرات جریان نقدی عملیاتی و تغییرات بازده سهام شرکت های پذیرفته شده در بورس

نگاره ۷. برآورد پارامتر در روش GEE

Sig	Z	Std.Error	B	متغیر
.۰۰۰۱	-۴,۲۹	.۱۳۱۷	-۰.۵۶۵	مقدار ثابت
.۰۹۸۱	-۱,۶۵	.۱۵۸۵	-۰.۲۶۲	سود خالص

راهنمای مؤسسه‌های حسابداری

مؤسسه حسابرسی آذین حساب

عضو انجمن حسابداری ایران
عضو جامعه حسابداران رسمی ایران

شرکا (حسابداران رسمی):

ابوالقاسم معماری
مجید کیانی
مهدی رضا قاسمیان

نشانی: اصفهان - میدان آزادی - ساختمان
آزادی - طبقه ۲ - پلاک ۶
(بلوک A, B)

تلفن: ۰۳۱۱-۶۴۴۱۹۱۷ و ۸

فکس: ۶۶۱-۵۹۶

سندوق پستی: ۸۱۶۴۵-۳۹۵

مؤسسه حسابرسی آریابهروش

عضو انجمن حسابداری ایران
عضو جامعه حسابداران رسمی ایران

شرکا (حسابداران رسمی):

فتحعلی ولاتی
مرتضی شعبانی
فرامرز میرزایی صلحی

نشانی: تهران - خ ملاصدرا - شیراز جنوبی
انتهای گرمسار شرقی - ساختمان کردستان
واحد ۶

تلفن: ۸۸۰۳۴۴۰۶

فکس: ۸۸۰۳۴۴۸۲

کد پستی: ۱۴۳۵۸۸۴۱۴۳

مؤسسه حسابرسی آزموندگان

عضو انجمن حسابداری ایران
عضو جامعه حسابداران رسمی ایران

شرکا (حسابداران رسمی):

مهرداد آل علی
فرهاد فرزاد

نشانی: تهران - خیابان کریم خان زند
خ حافظ - پلاک ۷۰۱ - طبقه ۴

تلفن: ۸۸۸۰۳۴۴۵-۸۸۸۰۲۴۳۹

فکس: ۸۸۹۲۶۷۵۴

سندوق پستی: ۱۴۳۳۵-۷۹۷

مؤسسه حسابرسی آزموه کاران

عضو انجمن حسابداری ایران
عضو جامعه حسابداران رسمی ایران

شرکا (حسابداران رسمی):

مسعود بختیاری سوجیلاقی
علی اصغر فرخ
علی خیراندیش
جعفر نیکدل

نشانی: تهران - میدان آرژانتین - خیابان الوند
خیابان ۲۷ - پلاک ۱۹ - طبقه ۲

تلفن: ۸۸۷۹۲۵۷۹

فکس: ۸۸۷۷۱۳۸۰

سندوق پستی: ۷۳۱۸-۱۹۳۹۵

مؤسسه حسابرسی آگاه تدبیر

عضو انجمن حسابداری ایران
عضو جامعه حسابداران رسمی ایران

شرکا (حسابداران رسمی):

سعید برهانی
سیامک فتحی دهکردی

نشانی: تهران: شهرک قدس - بلوار فرحزادی
بعد از چهار راه دریا - نبش کوچه ایرانی
ساختمان مروارید - واحد یک

تلفن: ۲۲۳۶۷۷۸۳ فکس: ۲۲۳۶۷۷۸۴

نشانی اصفهان: خیابان چهار باغ بالا
مجتمع پارسیان - طبقه دوم - واحد ۴۰۶

تلفن: ۰۳۱۱-۶۲۷۴۹۹۱

فکس: ۰۳۱۱-۶۲۷۳۵۶۹

مؤسسه حسابرسی ارقام نگر آریا

عضو انجمن حسابداری ایران
عضو جامعه حسابداران رسمی ایران

شرکا (حسابداران رسمی):

مصطفی احمدی وسطی کلایی
قاسم شیخانی
سید محمد رضوی
اسفندیار گرشاسبی

نشانی: تهران - خیابان شریعتی - نرسیده به
خیابان بهار شیراز - پلاک ۴۱۱ - واحد شماره ۲

تلفن: ۷۷۵۰۱۹۱۳-۶۶۴۸۲۲۸۵

فکس: ۷۷۵۰۱۹۱۳

کد پستی: ۱۶۱۴۹۹۴۵۴

مؤسسه حسابرسی و خدمات مدیریت اصول پایه فراگیر

عضو انجمن حسابداری ایران
عضو جامعه حسابداران رسمی ایران

شرکا (حسابداران رسمی):

ابراهیم موسوی
هوشنگ منوچهری
حسن صالح آبادی

نشانی: تهران - خیابان مطهری - جنب باشگاه
بانک سپه - پلاک ۴۳ - طبقه چهارم

تلفن: ۸۸۴۱۱۵۰۵ و ۸۸۴۲۲۵۲۴

کد پستی: ۱۵۶۷۷۱۷۸۶۶

سندوق پستی: ۱۵۸۷۵-۵۹۳۵

مؤسسه حسابرسی امین حسابرسی افق

عضو انجمن حسابداری ایران
عضو جامعه حسابداران رسمی ایران

شرکا (حسابداران رسمی):

حبیب رودساز
عبدالامام عبدالحسین مزرعی
کامران سلیمی

نشانی: تهران - شهرک غرب - خیابان شهید
دادمان (پونک باختری) - خیابان درختی
روبروی پارک سپهر - کوچه پنجم - پلاک ۲
طبقه اول

سندوق پستی: ۱۴۶۶۵-۱۷۷۹

تلفن: ۸۸۳۷۴۸۶۱ و ۸۸۵۷۵۴۴۷۵-۶

فکس: ۸۸۳۷۴۸۶۲

مؤسسه حسابرسی و خدمات مدیریت برترین پژوهشگر

عضو انجمن حسابداری ایران
عضو جامعه حسابداران رسمی ایران

شرکا (حسابداران رسمی):

محمد حسین دادگستر
مصطفی بانقوا
محمد علی دعایی

نشانی: تهران - سعادت آباد - میدان کاج
مجتمع تجاری اداری سروستان
طبقه سوم - واحد ۳۰۸

تلفن: ۲۲۰۹۱۳۲۰ و ۴۳

فکس: ۲۲۰۸۰۸۱۷

کد پستی: ۱۹۹۲۹۹۸۳۵۵

راهنمای مؤسسات حسابرسی

مؤسسه حسابرسی پرتو حساب تهران

عضو انجمن حسابداری ایران
عضو جامعه حسابداران رسمی ایران

شرکا (حسابداران رسمی):
اصغر بختیاری
ناصر بیک

نشانی: تهران - خیابان کارگر شمالی - خیابان نصرت - بعد از جمال زاده - پلاک ۲۵۰ واحد ۱۴

تلفن: ۶۶۹۴۹۱۴۹-۶۶۹۰۷۹۵۲
فکس: ۶۶۹۰۷۹۵۳ و ۶۶۹۴۹۱۴۹
کدپستی: ۱۴۱۹۸-۵۳۸۱۱

مؤسسه حسابرسی به روز اوران زرک اندیش

عضو انجمن حسابداری ایران
عضو جامعه حسابداران رسمی ایران

شرکا (حسابداران رسمی):
حمید طیبانی زاده فشارکی
داریوش فارسی منش
عبدالناصر احمدیان مزرعه یزدی
علیرضا مسعود خرسندی

نشانی: تهران - خیابان دکتر شریعتی - نبش میرداماد - ساختمان ۲۰۰۰ - طبقه دوم - واحد ۱۰

تلفن: ۲۲۲۲۸۴۴۵
فکس: ۲۲۹۱۳۳۴۰
کدپستی: ۱۴۳۵۸۸۴۱۴۲

مؤسسه حسابرسی به راه مشار

عضو انجمن حسابداری ایران
عضو جامعه حسابداران رسمی ایران

شرکا (حسابداران رسمی):
مهریان پروز
رضا یعقوبی
فریده شیرازی
شیرین مشیرفاطمی

نشانی: تهران - خیابان مطهری - خیابان فجر (جم سابق) - پلاک ۲۹ - طبقه دوم

تلفن: ۸۸۳۳۶۵۲۷ - ۸
فکس: ۸۸۳۰۹۴۹۰

مؤسسه حسابرسی و خدمات مدیریت دانشگر محاسب

عضو انجمن حسابداری ایران
عضو جامعه حسابداران رسمی ایران

شرکاء و مدیران:
علی مصباحیان
حسن معلومات
محمد رضا عزیزی

محمد تقی رضایی
سید ابوالفضل دلگندنی
محمد باباپور

تلفن دفتر مرکزی:
۰۲۱-۶۶۵۹۱۱۵۷
۰۲۱-۶۶۵۹۱۱۵۸
۰۲۱-۶۶۹۱۳۱۱۱

مشهد: ۰۵۱۱-۷۳۳۷۰۶۹
تبریز: ۰۵۲۲۰۳۱-۰۵۱۱-۴۲۵۲۰۸۹
سمنان: ۰۲۳۱-۳۳۲۰۵۰۰
اردبیل: ۰۴۵۱-۴۴۵۴۰۳۰
اراک: ۰۸۶۱-۲۳۳۱۵۰۹

مؤسسه حسابرسی گردنمدان حساب

عضو انجمن حسابداری ایران
عضو جامعه حسابداران رسمی ایران

شرکا (حسابداران رسمی):
ایرج نجفیان
فرهاد بهزادی
محمد حسین آبادی

نشانی: تهران - خیابان کارگر شمالی - نرسیده به پمپ بنزین - کوچه اشراقی - پلاک ۴ - طبقه دوم

تلفن: ۶۶۹۱۵۶۸۲-۲
فکس: ۶۶۴۳۹۵۵۵
صندوق پستی: ۱۴۱۴۵-۵۱۹

مؤسسه حسابرسی و خدمات مدیریت حساب گستر پویا

عضو انجمن حسابداری ایران
عضو جامعه حسابداران رسمی ایران

شرکا (حسابداران رسمی):
اصغر خرمی دیزجی
علی صاره راز

نشانی: تهران - خیابان طالقانی
بعد از چهار راه بهار - کوچه وزین
پلاک ۵۶۳ - طبقه چهارم

تلفن: ۷۷۶۰۳۳۵۲
فکس: ۷۷۵۰۷۵۴۸

مؤسسه حسابرسی و حسابداری دتین

عضو انجمن حسابداری ایران

شرکا:
یداله فلاحتی
روح اله خانی اوشانی

نشانی تهران: کوی نصر - خ ۱۴ - پلاک ۲۲
نشانی گرمان: خیابان آذر - کوچه ۵ پلاک ۵۰

تلفن تهران: ۸۸۲۸۸۸۲۴ - ۹۱۲ ۱۴۳۳۸۹۹
فکس گرمان: ۲۴۶۴۰۷۲ - ۰۳۴۱

مؤسسه حسابرسی و خدمات مالی داپارا این

عضو انجمن حسابداری ایران
عضو جامعه حسابداران رسمی ایران

شرکا (حسابداران رسمی):
علی امانی
غلامحسین دوانی
عبدالحسین فرزاد

نشانی: تهران - خیابان مطهری - خیابان کوه نور
خیابان هفتم - پلاک ۵۰
طبقه دهم - واحد ۱۰۲-۱۰۱

تلفن: ۸۸۵۲۸۶۰۰ (ده خط)
فکس: ۸۸۷۳۹۰۵۶

مؤسسه حسابرسی داوران حساب

عضو انجمن حسابداری ایران
عضو جامعه حسابداران رسمی ایران

شرکا (حسابداران رسمی):
شعبان حبیب پور کوچکی
نادر بسنده
محمد ابراهیم بصیرت

نشانی: تهران - خیابان قائم مقام فراهانی
خیابان شهدا - پلاک ۱۷ - طبقه ۴ - واحد ۱۷

تلفن: ۸۸۷۲۴۸۴۱-۸۸۷۲۴۸۶۱
فکس: ۸۸۷۲۸۲۴۲
صندوق پستی: ۱۴۳۳۵-۱۳۳۶

راهنمای مؤسسات حسابرسي

مؤسسه حسابرسي ديلمی پور و همکاران

عضو انجمن حسابداری ایران
عضو جامعه حسابداران رسمی ایران
شرکا (حسابداران رسمی):

نصرت اله تشخيصی
مصطفی ديلمی پور
عباس شجاعی FCCA

نشانی: تهران - بزرگراه آفریقا - پلاک ۲۳
مجمع اداری الهیه - طبقه ۶ - واحد ۶۰۶

تلفن: ۲۲۰۴۹۴۹۷
فکس: ۲۲۰۱۷۵۰۲
صندوق پستی: ۱۹۳۹۵-۱۹۳۹

مؤسسه حسابرسي رمزپویا

عضو انجمن حسابداری ایران
عضو جامعه حسابداران رسمی ایران
شرکا (حسابداران رسمی):

حسن حیاط شاهی
مصطفی علوی

نشانی: تهران - بلوار میرداماد - میدان مادر
خ محسنی - کوچه یکم - پلاک ۲۳ - طبقه ۱

تلفن: ۲۲۲۷۵۱۳۱-۲۲۹۰۳۰۱۸
فکس: ۲۲۲۷۸۷۶۴
صندوق پستی: ۴۹۷۳-۱۹۳۹۵

مؤسسه حسابرسي و خدمات مدیریت رهبین

عضو انجمن حسابداری ایران
عضو جامعه حسابداران رسمی ایران
شرکا (حسابداران رسمی):

نقی مزرعه فراهانی حسین شیخ سفلی
جواد عیش آبادی فرامرز نوروزی
محمد حاجی پور

نشانی: تهران - سهروردی شمالی - انتهای
خیابان خرمشهر - خیابان شهید عربعلی -
پلاک ۷ - واحد ۶

تلفن: ۸۸۵۲۳۰۵۹
فکس: ۸۸۷۶۰۹۲۰

مؤسسه حسابرسي رهیافت و همکاران

عضو انجمن حسابداری ایران
عضو جامعه حسابداران رسمی ایران
شرکا (حسابداران رسمی):

مرتضی عسگری
مجید صفائی
مصطفی جهانبانی

نشانی تهران: خیابان سهروردی شمالی - نرسیده
به میدان شهید قندی - شماره ۱۵۹ - طبقه ۳
نشانی مشهد: بلوار فردوس - خیابان ابن سینا
غربی - پلاک ۲۳۷ - ساختمان رهیافت

تلفن تهران: ۸۸۵۰۳۹۱۷-۱۸
تلفن: ۰۵۱۱-۶۰۷۴۸۵۱
فکس: ۰۵۱۱-۶۰۴۳۴۲۱

مؤسسه حسابرسي و خدمات مدیریت زانپازان نیگو اندیش

عضو انجمن حسابداری ایران
عضو جامعه حسابداران رسمی ایران
شرکا (حسابدار رسمی):

نظام الدین رحیمیان
فایق احمدی
سیدحسین خاتمی

نشانی: تهران - خیابان سهروردی شمالی
خیابان سراب - پلاک ۱۸ - واحد ۱۱

تلفن: ۸۸۵۳۲۸۱۱-۱۲
فکس: ۸۸۵۳۲۸۱۳
کد پستی: ۱۵۵۷۷۵۴۱۱۳

مؤسسه حسابرسي سپاهان تراز

عضو انجمن حسابداری ایران
عضو جامعه حسابداران رسمی ایران
شرکا (حسابداران رسمی):

سیدامیرحسین ابطحی نائینی
مهران پوریان
علیرضا جمفری نسب
عباس حیدری کبریئی
سیدشهریار نوریان

نشانی تهران: بلوار میرداماد - خ شهید حصار
(رازان جنوبی) - بن بست بیست و یکم - پلاک ۴
طبقه دوم

تلفن: ۲۲۹۰۳۷۵۹-۲۲۹۰۳۷۵۸
فکس: ۲۲۲۷۶۳۳۸
تلفن دفتر اصفهان: ۶۶۹۹۵۹۵-۶۶۹۹۴۹۴ (۰۳۱۱)
فکس دفتر اصفهان: ۶۶۸۷۶۰۰ (۰۳۱۱)
تلفکس دفتر یزد: ۸۲۵۲۹۶۱ (۰۳۵۱)

مؤسسه حسابرسي و خدمات مدیریت سن هنر

عضو انجمن حسابداری ایران
عضو جامعه حسابداران رسمی ایران

شرکا (حسابداران رسمی):

خانم شهلائی
هوشنگ خستویی
اسداله نیلی

نشانی: تهران - میدان آرژانتین - به طرف
شمال میدان - مقابل پارکینگ بیهقی - جنب
بانک سپه - پلاک ۹ - واحد ۳

تلفن: ۸۸۷۹۴۶۴۶
فکس: ۸۸۷۹۴۶۳۸

مؤسسه حسابرسي شاخه اندیشان

عضو انجمن حسابداری ایران
عضو جامعه حسابداران رسمی ایران

شرکا (حسابداران رسمی):

احد شله چی
جهانگیر رضائی
مجتبی الهامی
کوروش شایان
علیرضا شایان
حمیدرضا شایان

نشانی: تهران - خیابان ظفر - خ نفت شمالی
نبش خیابان نهم - پلاک ۳۱/۱۱۴ - طبقه ۶
واحد ۲۲ و ۲۳

تلفن: ۲۲۲۶۵۰۲۶-۲۲۹۰۴۱۹۹-۲۲۲۷۲۲۱۹۰
فکس: ۲۲۹۰۴۲۰۰

مؤسسه حسابرسي شراکت

عضو انجمن حسابداری ایران
عضو جامعه حسابداران رسمی ایران

شرکا (حسابداران رسمی):

سیروس گوهری
مجید کشور پژوه لنگرودی
حسن قرنی

نشانی: تهران - خ دکتر بهشتی - خیابان
قائم مقام فراهانی - ساختمان ۲۱۶
پلاک ۲۰۸ - طبقه ۴

تلفن: ۸۸۷۱۷۶۵۱-۸۸۷۱۷۶۵۰
فکس: ۸۸۷۲۰۱۸۸
صندوق پستی: ۱۵۸۷۵-۶۶۶۶

راهنمای مؤسسات حسابرسي

مؤسسه حسابرسي و خدمات مدیریت

عضو انجمن حسابداری ایران
عضو جامعه حسابداران رسمی ایران

شرکا (حسابداران رسمی):

علی امیرنظری
هادی باباپور
محمود صدر

نشانی: تهران - میدان هفت تیر - روبروی بانک
ملت - کوچه شیمی - پلاک ۶۲ - واحد ۲

تلفن: ۱۵-۸۸۸۴۲۰۱۴
فکس: ۸۸۳۴۵۷۹۴

صندوق پستی: ۳۵۷-۱۵۸۵۵

مؤسسه حسابرسي مامر مشاور تهران

عضو انجمن حسابداری ایران
عضو جامعه حسابداران رسمی ایران

شرکا (حسابداران رسمی):

معصومه شعبان
اکرم علیاری
محبوب مهدی پور بهمنبری
حمید رضا خواجوی

نشانی: تهران - فلسطین شمالی - مابین بلوار
کشاورز و زرتشت - پلاک ۳۹ - ساختمان ۵۵
طبقه ۴ - واحد ۱۸

تلفکس: ۰۶۱۹-۸۸۸۹۰۲۳۸۹-۸۸۹۰۵۶۴۷-۸۸۹
کد پستی: ۴۳۳۳۸-۱۴۱۵۸

مؤسسه حسابرسي فراگیر اصول

عضو انجمن حسابداری ایران
عضو جامعه حسابداران رسمی ایران

شرکا (حسابداران رسمی):

مراک جعفر زاده اسلامی
مسعود جعفر زاده اسلامی
علی صدر پناه

نشانی: تهران - خیابان ۲۳ گاندی
پلاک ۲۱ - واحد ۲

تلفن: ۸۸۶۶۱۲۶۹
فکس: ۸۸۶۶۱۲۶۹

مؤسسه حسابرسي فردا پدید و همکاران

عضو انجمن حسابداری ایران
عضو جامعه حسابداران رسمی ایران

شرکا (حسابداران رسمی):

حسن تنگ عیش
فرانک زنده نوش

نشانی: تهران - خیابان کارگر شمالی - جنب
پمپ بنزین - خیابان شهید فکور - پلاک ۱۸
طبقه ۲ - واحد ۲

تلفن: ۸۸۳۳۵۷۶۸
فکس: ۸۸۳۳۵۷۶۶

کد پستی: ۱۴۱۳۶۱۴۷۱۱

مؤسسه حسابرسي و خدمات مدیریت مجیز

عضو انجمن حسابداری ایران
عضو جامعه حسابداران رسمی ایران

شرکا (حسابداران رسمی):

حسین سیادت خو
محمدنبی داهی
سعید سینایی مهربانی

نشانی: تهران - بلوار کریمخان زند
خیابان آبان جنوبی - خیابان سیند
شماره ۹۲ - طبقه سوم - واحد ۶

تلفن: ۰۲۹۰۱-۸۸۸۰۱۵۴۷ و ۰۷۶۷۹-۸۸۹
صندوق پستی: ۱۵۹۸۶۸۵۵۱۷

مؤسسه حسابرسي و خدمات مالی

نمودگر روش

عضو انجمن حسابداری ایران
عضو جامعه حسابداران رسمی ایران

شرکا (حسابداران رسمی):

داوود بحری
موسی محسنی
عبدالوهاب بریمانی

نشانی: ساری - خیابان قارن - ساختمان
سینا - طبقه ۲

تلفن: ۰۱۵۱-۲۲۲۲۸۹۲
فکس: ۰۱۵۱-۲۲۲۴۱۸۳

نشانی: تهران: خیابان فاطمی غربی - روبروی
شیلات - پلاک ۲۸۹ - طبقه ۲

تلفن: ۸-۶۶۹۱۴۵۴۷ فکس: ۶۶۹۱۴۵۴۹
صندوق پستی: ۴۸۱۷۵/۶۱۹

مؤسسه حسابرسي نیک روشن

عضو انجمن حسابداری ایران
عضو جامعه حسابداران رسمی ایران

شرکا (حسابداران رسمی):

سردار بارگاهی
غلامرضا زریابی
لقمان سینکا کریمی

نشانی: تهران - بلوار آفریقا - بالاتر از جهان کودک
نبش سپیدار - پلاک ۲۰۲ - واحد ۷

تلفن: ۸۸۷۷۹۸۷۸
فکس: ۸۸۶۶۲۸۹۴

مؤسسه حسابرسي و خدمات مالی

یکتا تدبیر

عضو انجمن حسابداری ایران
عضو جامعه حسابداران رسمی ایران

شرکا (حسابداران رسمی):

محمود رحیمی
کاظم وادی زاده
شهریار سیفی

نشانی: تهران - خیابان میرداماد - میدان
محسنی - خیابان شاه نظری - خیابان دوم
پلاک ۱۶ - طبقه ۵

تلفن: ۲۲۲۴۴۷۶۵
۲۲۲۴۴۷۶۷

فکس: ۲۲۲۵۶۹۴۰

صندوق پستی: ۱۵۸۷۵۳۴۹۱

شرکت صلح سازان آینده

عضو انجمن حسابداری ایران

شرکا:

محمود سمندری
لیان سمندری
سامان سمندری

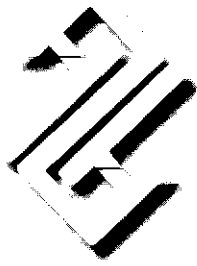
نشانی: تهران - میدان فاطمی - ابتدای
خیابان شهید گمنام - پلاک ۲۴
طبقه سوم - واحد ۵

تلفن: ۸۸۹۶۳۹۷۲

فکس: ۸۸۹۶۷۸۷۳

تلفن های همراه: ۰۹۱۲۱۹۹۹۹۴۹
۰۹۱۲۲۱۷۶۱۱۱

فرم درج اطلاع رسانی برای اعضای حقوقی انجمن

موسسه حسابرسی

عضو انجمن حسابداری ایران

عضو جامعه حسابداران رسمی ایران

شرکاء (حسابداران رسمی):

.....
.....
.....
.....

تلفن: فکس:

نشانی:

صندوق پستی:

* لطفاً مشخصات بالا را جهت چاپ در مجله دانش و پژوهش حسابداری کامل فرمایید.

مشخصات فیش واریزی جهت درج اطلاع رسانی

تاریخ پرداخت:

نزد شعبه:

شماره فیش:

مبلغ پرداختی: ۱,۴۰۰,۰۰۰ ریال بابت درج اطلاع رسانی در مجله دانش و پژوهش

حسابداری در ۴ شماره به حساب جاری ۱۳۷۰ بانک ملی شعبه سازمان حمایت کد

شعبه ۵۶۰ به نام انجمن حسابداری ایران

بانک کارآفرین

دانش جهانی، راه حل ایرانی

همه‌هنگ با شما

در کنار شما

Global Knowledge
Local Solutions

همسو با آخرین تکنولوژی روز جهان

طیف کامل خدمات بانکی

مناسب با نیازهای شما

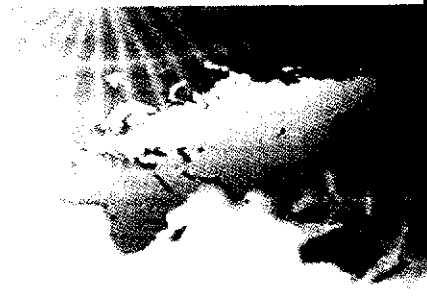
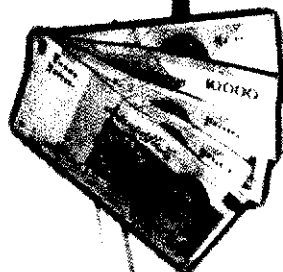
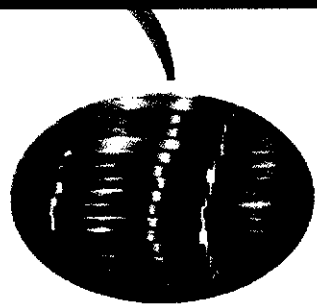

عليه السلام

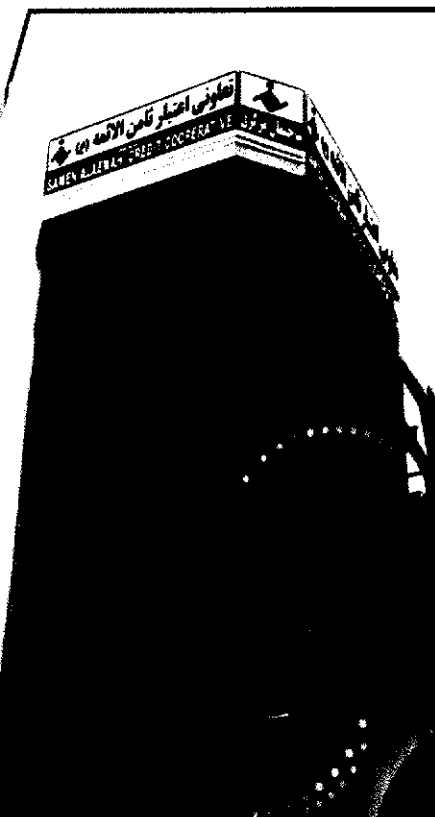
تعاونی اعتبار ثامن الائمه

با بیش از ۴۰۰ شعبه در سراسر کشور

ارائه دهنده خدمات مالی و اعتباری

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

دفتر مرکزی: تهران - خیابان گاندی - خیابان ۱۵ - برج ثامن

فکس: ۸۸۷۹۳۴۹۳

تلفن: (۱۰ خط) ۸۲۰۷۲۲۲۰

نرخ سود علی الحساب سپرده‌ها

نرخ سود علی الحساب	نوع سپرده
٪ ۱۹	سپرده سرمایه گذاری بلند مدت (پنج ساله)
٪ ۱۸/۸	سپرده سرمایه گذاری بلند مدت (چهار ساله)
٪ ۱۸/۵	سپرده سرمایه گذاری بلند مدت (سه ساله)
٪ ۱۸	سپرده سرمایه گذاری بلند مدت (دو ساله)
٪ ۱۷/۵	سپرده سرمایه گذاری بلند مدت (یک ساله)
٪ ۱۵/۵	سپرده سرمایه گذاری کوتاه مدت ویژه (شش ماهه)
٪ ۱۳	سپرده سرمایه گذاری کوتاه مدت

سود علی الحساب سپرده های فوق بطور روز شمار پرداخت میگردد .

تعاونی اعتبار سامن الائمه (علیه السلام)

شماره اعتبار

حقوق و دستمزد و پرسنلی

حسابداری و دفترداری ده سطحی

اموال و دارائیهایی ثابت

کنترل صندوق و بانک و خزانه داری

انبار و حسابداری انبار

برنامه ریزی و کنترل تولید و موجودی

قیمت تمام شده

فروش و بخش و حسابداری فروش

نرم افزار جامع مالی و اداری

تمامی نیازها

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

رتال جامع علوم انسانی

بانک‌های اطلاعاتی نامحدود (شرکتهای مختلف) با تعاریف و اسناد مستقل، سال‌های مالی متعدد برای هر بانک اطلاعاتی، کاربران متعدد با رمز عبور و حدود دسترسی قابل تعریف، امکان استفاده بصورت تک کاربره و شبکه، امکان بکارگیری در چند محل جغرافیائی مختلف و تبادل و یکسان سازی اطلاعات توسط Outlook، ارسال اطلاعات و گزارش‌ها و فهرست‌ها به Excel، پشتیبانی کلیه چاپگرها، حفاظت و مقاومت بسیار بالا در مقابل خرابی اطلاعات و قطع برق، امکانات بسیار پیشرفته جهت جستجوی اطلاعات و اسناد و گزارش‌ها، قابلیت طراحی گزارش‌های جدید با امکان تعریف ستون‌ها و جداول و شرایط بصورت پارامتریک، مدیریت چاپ بسیار قوی با امکانات تعریف نوع کاغذ، فونت، رنگ، چاپگر، سربرگ، آرم، سطر بندی، حواشی و تعیین ستون‌های مورد نیاز در کلیه گزارش‌ها و دفاتر و فهرست‌های برنامه، راهنمای Online به اضافه کتاب راهنمای جامع، برنامه نویسی تحت محیط Windows با استفاده از Delphi و SQL Server امکانات درج، ادغام، جابجائی، حذف، تغییر تاریخ، درج ردیف،... برای اسناد حسابداری در مرحله تنظیم، حسابداری ارزی کامل با امکان تهیه دفاتر و ترازهای ریالی- ارزی، تهیه دفاتر روزنامه، کل، معین، تفصیلی و انواع تراز دوره‌ای با امکان تعیین محدوده برای بیش از یک دوره مالی، گزارش‌های متعدد ترازنامه، سود و زیان و صورتهای مالی، صدور خودکار اسناد افتتاحیه و اختتامیه، ارسال و دریافت حساب‌ها و اسناد حسابداری توسط فایل، دیسکت و مودم، ... به اضافه صدها قابلیت و مزیت منحصر بفرده دیگر.

www.farvardinsoft.com

تهران، خیابان آفریقای شمالی، خیابان گلغام، شماره ۲۱/۱، واحد ۴

تلفن واحد فروش: ۲۲۰۲۷۵۴۱ پست الکترونیک: info@farvardinsoft.com

اطلاعیه

طراحی کدینگ های حسابداری و اطلاعاتی کلیه سیستم ها
طراحی فرم ها، روش ها و گردش عملیات هر یک از سیستم ها با استفاده از Work flow در محیط شبکه
طراحی بانک های اطلاعاتی با استفاده از بانک اطلاعاتی Ms Sqlserver
برنامه نویسی سیستم ها با استفاده از Vb.Net 2005
امکان اجرای پروژه در محیط های LAN و WAN
آموزش کارکنان برای اجرای بهینه سیستم ها
نظارت بر اجرای سیستم ها
سایر خدمات مشاوره ای و کارشناسی در ارتباط با موضوعات فوق و اجرای پروژه.

انجمن حسابداری ایران با همکاری مجرب ترین کارشناسان در زمینه طراحی سیستم های اطلاعاتی و فن آوری اطلاعات، آمادگی خود را برای اجرای پروژه های زیر اعلام می دارد:

- ۱- طراحی و استقرار سیستم حسابداری صنعتی
- ۲- طراحی و استقرار سیستم های اطلاعاتی حسابداری (AIS)
- ۳- طراحی و استقرار سیستم های اطلاعاتی مدیریت (MIS)
- ۴- طراحی و استقرار سیستم های برنامه ریزی منابع سازمان (ERP)

مراحل اجرایی هر پروژه شامل:

تهیه گزارش شناخت

لوح فشرده نشریات

1. Accounting review (دوره ۸۰ ساله)
2. Accounting Horizons (دوره ۲۰ ساله)
3. Issues in Accounting Education (دوره ۲۰ ساله)
4. Abacus (دوره ۴۰ ساله)
5. Journal of Finance (دوره ۶۰ ساله)
6. Accountancy (دوره ۴۰ ساله)
7. Auditing (دوره ۲۵ ساله)
8. Behavioral Research in Accounting (دوره ۱۵ ساله)
9. European Accounting Review (دوره ۱۲ ساله)
10. Journal Of Applied Finance (دوره ۱۴ ساله)
11. Journal Of Financial & Quantitative Analysis (دوره ۲۰ ساله)
12. Journal Of Information Systems (دوره ۲۰ ساله)
13. Management Accounting Quarterly (دوره ۷ ساله)
14. Accounting Organization and Society (دوره ۲۰ ساله)
15. Accounting Forum (دوره ۲۰ ساله)
16. ...

بدینوسیله به اطلاع کلیه دانشجویان، مراکز پژوهشی، آموزشی و تحقیقاتی، کتابخانه ها و کلیه اشخاص حقوقی و حقیقی می رساند، انجمن حسابداری ایران در راستای رسالت خود مبنی بر ارتقاء سطح دانش جامعه حسابداری، در اقدامی منحصر به فرد تعداد محدودی لوح فشرده تمام متن بیش از یکصد عنوان از نشریات لاتین منتشر شده در حوزه حسابداری، حسابداری، امور مالی و سرمایه گذاری، تجارت و امور بانکی و سیستم های اطلاعاتی را (در قالب ماهنامه، فصلنامه، خبرنامه و...) با قابلیت چاپ تهیه و آمادگی توزیع آن را بین متقاضیان با قیمتی مناسب دارد. متقاضیان جهت اطلاعات بیشتر و تهیه این بانک های اطلاعاتی با دفتر انجمن تماس حاصل فرمایند.

در دهمین کنگره جهانی و سومین کنفرانس سالانه

استادان حسابداری چه گذشت؟

استانبول ۱۱-۹ نوامبر ۲۰۰۶

دهمین کنگره جهانی و سومین کنفرانس سالانه استادان حسابداری در تاریخ ۹ تا ۱۱ نوامبر سال ۲۰۰۶ در استانبول برگزار شد. ترکیه که این روزها به شدت به اتحادیه اروپا پافشاری و برنامه ریزی دارد با تشکیل چنین کنگره هائی خود را به عنوان محور حرفه حسابداری در آسیا و خاورمیانه قلمداد می کند که عملاً رقیب دبی در این میان شود زیرا ظرفیت های انسانی ترکیه بسیار بیشتر از امارت متحده عربی است.

در این کنگره سه میزگرد اصلی پیرامون چالش های گزارشگری، چالش های جهانی شدن حسابداری و چالش های استانداردهایی بین المللی حسابداری برقرار شد که جمع بندی نهائی ایین سه میزگرد آن بود که برای دو کشور از جهان نمی توان یک راه مشابه تعریف کرد.

No two countries do it the same way? این جمع بندی که کاملاً بر خلاف شعار کسانی است که دل در گروه فرمول های یکسانی جهانی شدن و کپی برداری از استانداردهای بین المللی بود حاصل تجربیات و تحقیقات ارزنده ای بود که توسط

انجمن حسابداری امریکا (AAA) فدراسیون بین المللی حسابداران جهانی (IFAC) و هیات تدوین استانداردهای بین المللی حسابداری (IASB) بود. این کنگره به مدت سه روز در استانبول با پشتیبانی انجمن حسابداران رسمی ترکیه برگزار شد. برنامه کنگره بدین طریق بود که هر روز یک میزگرد اصلی و چندین کار گروه جداگانه برگزار می شود که هر کار گروه در یک سالن جداگانه مقالات و سخنران خود را ارائه می نمودند.

در اولین روز کنگره در میزگرد جهانی شدن خلاصه مقاله «جهانی شدن و مسئولیت حسابرسان» توسط آقای غلامحسین دوانی عضو انجمن حسابداری ایران و شورای عالی جامعه حسابداران رسمی ایران ارائه شد. این مقاله که توسط انجمن بین المللی آموزش و تحقیقات حسابداری امریکا برگزیده و به کنگره ارائه شده بود مورد استقبال حضار قرار گرفت. لازم به یادآوری است در این کنگره با حضور بیش از ۷۰۰ نفر از استادان حسابداری، حسابداران رسمی و

اعضای آیفک تشکیل شده بود آقایان غلامحسین دوانی و علی امانی به عنوان اعضای انجمن حسابداری ایران حضور داشتند.

پیام جمع بندی کنگره به حسابداران جهان این بود که مسئولیت های اجتماعی حسابرسان در فرآیند جهانی شدن بسیار با اهمیت است و جامعه حسابداران نیازمند آموزش های نوین و استانداردهای خاص هستند تا بتوانند در قبال مسئولیت های اجتماعی خود دچار آسیب نگردند.

بیش از ۱۵۰ مقاله به این کنگره از کشورهای مختلف جهان ارائه شده بود که از ایران نیز دو مقاله با عنوان «جهانی شدن و مسئولیت های حسابرسان» توسط آقای غلامحسین دوانی، مقاله تحقیقاتی رابطه «اندازه شرکت ها و هزینه های سیاسی» در مورد شرکت های پذیرفته شده در سازمان بورس تهران نیز توسط آقای صمد ایازی از استادان دانشگاه آزاد اسلامی به کنگره ارائه شده بود که متأسفانه به علت غیبت نویسنده مقاله مذکور به طور رسمی ارائه نشد.

فهرست اعضای حقوقی انجمن حسابداری ایران

ردیف	نام عضو
۱	آ.س.پ
۲	آرک
۳	بامداد کامپیوتر
۴	بانک صادرات ایران
۵	بانک کارآفرین
۶	بیمه کارآفرین
۷	پتروشیمی خارک
۸	پردازش موازی سامان
۹	تعاونی اعتبار ثامن الائمه
۱۰	تولیدی گاز لوله
۱۱	داده پرداز دستیار
۱۲	داروسازی امین
۱۳	دانشگاه آزاد مرند
۱۴	دانشگاه صنعتی مالک اشتر
۱۵	رای پرداز
۱۶	سازمان کارگزاران بورس اوراق بهادار
۱۷	سرمایه گذاری ایرانیان
۱۸	سرمایه گذاری سعدی
۱۹	شیشه همدان
۲۰	صنایع کاغذ سازی کاوه
۲۱	صنایع موکت همدان
۲۲	طرحان پارس سیستم
۲۳	طرح اندیشان پویا
۲۴	عمران قشم
۲۵	گروه صنعتی گلرنگ
۲۶	لیزینگ بانک اقتصاد نوین
۲۷	مجتمع فولاد سبا
۲۸	مشاورین پگاه سیستم پیشرو
۲۹	مطالعات و پژوهش های بازرگانی
۳۰	مهندسی تک پیشرو رایانه
۳۱	مهندسی نرم افزار فرایم
۳۲	نرم افزار فروردین

ردیف	نام عضو
۳۵	دانش حساب
۳۶	دانشگر محاسب
۳۷	داوران حساب
۳۸	دایاران
۳۹	دش و همکاران
۴۰	دقیق
۴۱	دیلمی پور و همکاران
۴۲	ذخایر
۴۳	رمز پویا
۴۴	رهبین
۴۵	رهیافت اندیشان و همکاران
۴۶	رهیافت و همکاران
۴۷	زانیاران نیکواندیش
۴۸	سپاهان تراز
۴۹	سخن حق
۵۰	شاخص اندیشان
۵۱	شایسته
۵۲	شراکت
۵۳	صبح بهار البرز
۵۴	صدر
۵۵	صدرامین تهران
۵۶	صلح سازان آینده
۵۷	عامر مشاور تهران
۵۸	فراز مشاور
۵۹	فراگیر اصول
۶۰	فردا پدید و همکاران
۶۱	فهیمان و نوآوران درفش سپاهان
۶۲	کرج محاسب
۶۳	کوثر بنیاد تعاون بسیج
۶۴	مفید راهبر
۶۵	ممیز
۶۶	نمودگر روش
۶۷	نیک روشن
۶۸	همپیشگان
۶۹	هوشمند تدبیر
۷۰	یکتا تدبیر

ردیف	نام عضو
۱	آذرمقیم
۲	آذربین حساب
۳	آرام فهیم
۴	ارقام پویا
۵	ارقام کنکاش
۶	ارقام نگر آریا
۷	آریا بهروش
۸	آزمودگان
۹	آزموده کاران
۱۰	آزمون تراز کویر
۱۱	اصول پایه فراگیر
۱۲	آگاه تدبیر
۱۳	آگاه نگر
۱۴	آگاهان تراز توس
۱۵	امین حساب
۱۶	امین حسابرس افق
۱۷	امین راهبرد
۱۸	اندیشمند تدبیر
۱۹	برترین پژوهشگر
۲۰	به روزآوران ژرف اندیش
۲۱	بهراد مشار
۲۲	بهمند
۲۳	بیداران
۲۴	پرتو حساب تهران
۲۵	پرسیان یاد
۲۶	پیام
۲۷	پیمان مشهود
۲۸	تأمین اجتماعی
۲۹	تلاش ارقام
۳۰	توسعه سیستم های مالی و کیفیت سایان زنگان
۳۱	حساب گستر پویا
۳۲	حسابداران برگزیده
۳۳	حسابیار میزان
۳۴	خردمندان حساب

فهرست اعضای حقیقی انجمن حسابداری ایران

فهرست کل اعضا حقیقی انجمن در شماره هشتم فصلنامه (بهار ۱۳۸۶) به اطلاع عموم خواهد رسید.

ردیف	نام خانوادگی	نام	ردیف	نام خانوادگی	نام	ردیف	نام خانوادگی	نام
۱۰۰۱	آزادگان	پریوش	۱۰۲۹	پوررضا	حمیدرضا	۱۰۵۷	خوزین	علی
۱۰۰۲	آگاه تهرانی	محمد رضا	۱۰۳۰	تراز	حسین	۱۰۵۸	خیرخواه	عباس
۱۰۰۳	ابراهیمی	محمد	۱۰۳۱	ترکمندی	شاهین	۱۰۵۹	دادجوی توکلی	آذرمیدخت
۱۰۰۴	احتشام	علی	۱۰۳۲	تقی زاده	سیدمحمد	۱۰۶۰	درجه	محمد رضا
۱۰۰۵	ارجمند حقیقی	کورث	۱۰۳۳	توکلی	اصغر	۱۰۶۱	دهبد	حامد
۱۰۰۶	ازگلی نژاد	مهدی	۱۰۳۴	تیزفهم فرد	غلامرضا	۱۰۶۲	دهقان نیستانکی	مهدی
۱۰۰۷	اسلامی	عصمت	۱۰۳۵	جاوید	محمد رضا	۱۰۶۳	دیلمی پور	مصطفی
۱۰۰۸	اسلامی	یوسف	۱۰۳۶	جداری فروغی	علی	۱۰۶۴	ذاکری	جعفر
۱۰۰۹	اصغر زاده	لیلا	۱۰۳۷	جسری	منوچهر	۱۰۶۵	ذبیح زاده	عبداله
۱۰۱۰	افخمی	جعفر	۱۰۳۸	جعفری	اسکندر	۱۰۶۶	ذوالفقاری	محمد
۱۰۱۱	افشار	محمود	۱۰۳۹	جعفری مزرعه یزدی	زهرا	۱۰۶۷	رادمهر	احسن اله
۱۰۱۲	اکبری	جعفر	۱۰۴۰	چیرانی	ابراهیم	۱۰۶۸	رضائی	محمود
۱۰۱۳	اله دادی	عباس	۱۰۴۱	حاتم آبدی فراهانی	محمدحسن	۱۰۶۹	رضا پور محمدی	سیدسعید
۱۰۱۴	امیری جونبی	فره مند	۱۰۴۲	حاتمی داودی	مراد	۱۰۷۰	رضایی قدیمی	محمد
۱۰۱۵	اندی نگر	علی	۱۰۴۳	حاجی آقا پور	عباس	۱۰۷۱	رضوی اردستانی	زهرة
۱۰۱۶	انصاری خالدی	مسعود	۱۰۴۴	حدادی	محمد	۱۰۷۲	رفیع زاده	غلامرضا
۱۰۱۷	باباپور	محمد	۱۰۴۵	حسن زاده	داریوش	۱۰۷۳	رمضانی	امیررضا
۱۰۱۸	بارگاهی	سردار	۱۰۴۶	حسن زاده	لطف اله	۱۰۷۴	رودکی	جمال
۱۰۱۹	باقری	فرانک	۱۰۴۷	حسینی کبوترخانی	عباس	۱۰۷۵	روزبهنانی	ناصر
۱۰۲۰	بخشی زاده	فروغ	۱۰۴۸	حسینی	سیدمرتضی	۱۰۷۶	روزبهنانی پری	علیرضا
۱۰۲۱	بستان	اردشیر	۱۰۴۹	حمیدی	فاطمه زهرا	۱۰۷۷	رهر باغبانی	جواد
۱۰۲۲	بسنده	نیما	۱۰۵۰	حمیدیان	دکتر محسن	۱۰۷۸	زائری امیرانی	محمود
۱۰۲۳	بهدارخانی راد	مسعود	۱۰۵۱	حیدر ذوالفقاری	غلامرضا	۱۰۷۹	زاهدی امیری	کمال الدین
۱۰۲۴	بهزاد پور	ذکریا	۱۰۵۲	خانبازی	غلامرضا	۱۰۸۰	زلفی	حسن
۱۰۲۵	بیک محمدلو	نادر	۱۰۵۳	خاوری	شهرام	۱۰۸۱	زنده دل ثابت	بهرام
۱۰۲۶	پارسا سیرت	محمد	۱۰۵۴	خدارحمی	دکتر بهروز	۱۰۸۲	سیحانی	عباس
۱۰۲۷	پاک مرام	عسگر	۱۰۵۵	خلیل خلیلی	قاسم	۱۰۸۳	سپهرخوی	حمید
۱۰۲۸	پدرود	اسداله	۱۰۵۶	خواجه دهاقانی	سعید	۱۰۸۴	سرلک	نسرین

فهرست اعضای حقیقی عضو انجمن ...

ردیف	نام خانوادگی	نام
۱۱۴۵	کلیچ	محمود
۱۱۴۶	گلشنی	محمد
۱۱۴۷	لشگری	دکتر زهرا
۱۱۴۸	لطفی	سید عرفان
۱۱۴۹	محرابی	عبدالمجید
۱۱۵۰	محمدزاده	ابراهیم
۱۱۵۱	محمدزاده	ولی
۱۱۵۲	محمدی	داریوش
۱۱۵۳	محمدی نصرآبادی	ملیحه
۱۱۵۴	مردوخی	ناجی
۱۱۵۵	مروج فرشی	محسن
۱۱۵۶	مشک زاده	باقر
۱۱۵۷	ملکی تکلیمی	شراره
۱۱۵۸	مهربانی	هیبت اله
۱۱۵۹	مهریاب زاده	علیرضا
۱۱۶۰	میرباقری	سید محسن
۱۱۶۱	میری	اکبر
۱۱۶۲	ناصر زاده	نادر
۱۱۶۳	نجاری	حجت اله
۱۱۶۴	نجفی	غلامعلی
۱۱۶۵	نصرالهی	جواد
۱۱۶۶	نقی زاده	سعید
۱۱۶۷	نوازی	حسین
۱۱۶۸	نیک جو	پوریا
۱۱۶۹	نیک خوی متین	علیرضا
۱۱۷۰	وکیلی	حسین
۱۱۷۱	هاشمی	حسین
۱۱۷۲	همتیان	پیام
۱۱۷۳	یاورفر	مسعود
۱۱۷۴	یوسف نژاد	صادق

ردیف	نام خانوادگی	نام
۱۱۱۵	طباطبائی راد	سیدرضا
۱۱۱۶	طاقانی	محمودرضا
۱۱۱۷	طهرانی پور	علی
۱۱۱۸	عابدین پور تیمورلوئی	علیرضا
۱۱۱۹	عبادزاده	محمد
۱۱۲۰	عبدی	محمد مهدی
۱۱۲۱	عرفان	فرشید
۱۱۲۲	علیزاده	هوشنگ
۱۱۲۳	علیزاده سبزواری	نریمان حسین
۱۱۲۴	علیزاده قبادی	فرشید
۱۱۲۵	علیزاده گتایی	بهزاد
۱۱۲۶	عین افشار	حامد
۱۱۲۷	غفاری	اسمعیل
۱۱۲۸	غفوری مقدم	امیر
۱۱۲۹	غلام زاده خاور	مهدی
۱۱۳۰	غیاث فخری	محمد ابراهیم
۱۱۳۱	فامیل ساغرچی	مهران
۱۱۳۲	فرد	احمد
۱۱۳۳	فریدونی	فرشید
۱۱۳۴	فضلی	سهیلا
۱۱۳۵	فولادوند	شاهین
۱۱۳۶	فیالی	حمیدرضا
۱۱۳۷	قاسمی	حمیدرضا
۱۱۳۸	قاسمی	ساسان
۱۱۳۹	قدرتی	پرویز
۱۱۴۰	قرنی حمامیان	قادر
۱۱۴۱	قنبری	جمشید
۱۱۴۲	قوامی فرد	رضا
۱۱۴۳	کردمیری	حمید
۱۱۴۴	کراهی مقدم	سیروس

ردیف	نام خانوادگی	نام
۱۰۸۵	سلگی	حجت اله
۱۰۸۶	سلیمانی	حجت
۱۰۸۷	سلیمانی	ناصر
۱۰۸۸	سلیمی	حمید
۱۰۸۹	سماواتیان	علیرضا
۱۰۹۰	سید نژاد فهیم	سیدرضا
۱۰۹۱	سیدی	سید محمود
۱۰۹۲	سیفی	شهریار
۱۰۹۳	شاهوردی	گیتی اعظم
۱۰۹۴	شجاعی	عباس
۱۰۹۵	شعاعی	علی
۱۰۹۶	شعبانی	فیروز
۱۰۹۷	شکوهی	علیرضا
۱۰۹۸	شهبازی	علی
۱۰۹۹	شهرکی	محمد رضا
۱۱۰۰	شیخی شهریور	فرهاد
۱۱۰۱	شیرمحمدپور گرجانی	عبداله
۱۱۰۲	شیرزاد	بهرام
۱۱۰۳	صادق	امیر عباس
۱۱۰۴	صادقی	ابراهیم
۱۱۰۵	صادقیان همدانی	محمد حسین
۱۱۰۶	صالحی دشتی	اسماعیل
۱۱۰۷	صالحی قلعه سفید	سید حسین
۱۱۰۸	صباغ	امید
۱۱۰۹	صحاف رضوی	سید حسین
۱۱۱۰	صفوی	سید محمد تقی
۱۱۱۱	صفوی مقدم	شراگیم
۱۱۱۲	ضرغامی	سید مهدی
۱۱۱۳	طاری بخش	علیرضا
۱۱۱۴	طاهریان	مهرداد

دولت به مشابه ارکان حاکمیتی کشور در همان سنوات ۵۱-۱۳۴۵ به این نتیجه رسیده بود که بتواند گزارش حسابدار رسمی را مورد سوال قرار دهد اما برای اینکه این محدوده رسیدگی قانونمند شود و دستگاه مالیاتی نتواند حسابداران رسمی را سرکار بگذارند ماده (۲۸۰) به شرح ذیل تصویب شده بود:

ماده ۲۸۰- هرگاه ممیز مالیاتی به گزارش حسابدار رسمی ایرادی داشته باشد نظر خود را با ذکر دلایل به سرممیز گزارش خواهد داد و در صورتی که مراتب مورد تأیید کتبی او قرار گیرد ممیز مالیاتی بر اساس مقررات این قانون و حسب مورد با رعایت تبصره ۱ ماده ۸۱ درآمد مشمول مالیات را تشخیص خواهد داد. در صورتی که رد گزارش حسابدار رسمی در مورد بند الف ماده ۲۷۹ باشد و به موجب رای قطعی کمیسیون تشخیص که با حضور یکی از حسابداران رسمی تشکیل می شود ادعای سرممیز و ممیز مالیاتی قبول نشود دادستان انتظامی مالیاتی مکلف است اقدام به تعقیب نامبردگان در هیأت عالی انتظامی نماید و در غیر این صورت حسابدار رسمی با مودی متضامناً مسئول پرداخت مابه التفاوت مالیات و جرائم و زیان دیرگرد متعلق بوده و نسبت به لغو کارت شناسایی حسابدار رسمی بر اساس مقررات آیین نامه موضوع تبصره یک ماده ۲۷۶ اقدام و مراتب برای تعقیب نامبرده به کانون حسابداران رسمی اعلام خواهد شد. عدم حضور حسابدار رسمی در جلسه کمیسیون تشخیص در صورتی که قبلاً دعوت شده باشد مانع رسیدگی و صدور رای نخواهد بود.

تبصره- اعضاء کانون از نظر تخلفات و مجازات ها و نحوه رسیدگی به تخلفات آنان به استثناء تخلفات انتظامی که در اساسنامه کانون پیش بینی خواهد شد تابع مقررات مربوط به کارشناسان رسمی خواهند بود.

موضوع دیگر قابل بحث در این زمینه حق الزحمه حسابرسی مالیاتی بود که به موجب آئین نامه انتخاب حسابداران رسمی موضوع ماده ۲۷۷ قانون مالیات های مستقیم بود که نشان دهنده توجه دولت به این موضوع بوده است. جدول حق الزحمه حسابداران رسمی در سال ۱۳۴۵ به شرح ذیل بوده است:

مالیاتی نسبت به گزارش حسابدار رسمی اعم از بند الف یا ب توضیحات و اطلاعات اضافی بخواهد می تواند حداکثر، در مدت سه ماه پس از تسلیم گزارش یا ذکر مورد کتباً از حسابدار رسمی مطالبه نماید و حسابدار رسمی مکلف است حداکثر در مدت ۱۵ روز از تاریخ ابلاغ توضیحات و اطلاعات خواسته شده را جهت ممیز ارسال دارد مگر آنکه تهیه اطلاعات توضیحات خواسته شده احتیاج به وقت اضافی داشته باشد که در این صورت با توجه به مدت مرور زمان مالیاتی مهلت متناسبی به حسابدار رسمی داده خواهد شد. در صورتی که ممیز مالیاتی به اطلاعات و توضیحات حسابدار رسمی ایرادی داشته باشد طبق ماده ۲۸۰ اقدام خواهد شد.

ماده ۲۸۰- هرگاه به تشخیص سرممیز مالیاتی گزارش حسابدار رسمی در مورد بند الف ماده ۲۷۹ برخلاف واقع باشد با اظهار نظر صریح سرممیز مالیاتی و با ذکر مورد و میزان زیان وارده به دولت از طرف دادستان انتظامی مالیاتی به هیأت رسیدگی حسابداران رسمی موضوع ماده ۲۷۸ اعلام و تقاضای رسیدگی می شود. اگر به موجب رای صادره ادعای سرممیز مالیاتی رد شود دادستان انتظامی مکلف است اقدام به تعقیب سرممیز مالیاتی در هیئت عالی انتظامی نماید و در صورتی که هیئت ادعای سرممیز را وارد تشخیص دهد با توجه به نوع و درجه قصور و تقصیر حسب مورد حسابدار رسمی را به مجازات انتظامی که حداقل آن سلب عنوان حسابدار رسمی برای مدت ۳ ماه است و پرداخت جریمه و خسارتی متناسب با زیان وارده به دولت محکوم خواهد کرد. رای هیأت در مورد مجازات انتظامی به طور کلی و از لحاظ جریمه و خسارت تا مبلغ دویست هزار ریال باشد. حسابدار رسمی حق دارد ظرف ۱۰ روز از تاریخ ابلاغ رای هیئت فقط نسبت به جریمه و خسارت از دادگاه شهرستان حوزه سرممیز مربوط تقاضای تجدیدنظر کند. دادگاه شهرستان خارج از نوبت به شکایت رسیدگی و رای مقتضی صادر خواهد کرد. رای دادگاه مزبور در این باره قطعی و لازم الاجراست.

تبصره- آراء قطعی هیئت رسیدگی و احکام دادگاه شهرستان در مورد جریمه و خسارت طبق مقررات اجرائی مالیات ها اجراء خواهد شد.

حق الزحمه حسابرسی ۱۳۴۵

ماده ۹ - آیین نامه انتخاب حسابداران رسمی موضوع ماده ۲۷۷ قانون مالیاتهای مستقیم

۱- حسابدار رسمی	۱۲۰۰ ریال در ساعت
۲- کمک حسابدار	۵۰۰ ریال در ساعت
۳- سایر کارکنان حسابرسی	۲۵۰ ریال در ساعت

ضریب تبدیل دلار سال ۱۳۸۵ به سال ۱۳۴۵	$۹۲۱۰ \div ۶۰ = ۱۵۳/۵$
حداقل نرخ ساعتی مورد انتظار حسابدار رسمی	$۱۵۳/۵ \times ۱۲۰۰ = ۱۸۴.۲۰۰$
حداقل نرخ مورد انتظار کمک حسابدار	$۱۵۳/۵ \times ۵۰۰ = ۷۶.۷۵۰$
حداقل نرخ مورد انتظار سایر کارکنان	$۱۵۳/۵ \times ۲۵۰ = ۳۸.۳۷۵$

دولت به منظور اعمال حاکمیت و نظارت، رسیدگی به تخلفات مالیاتی حسابداران رسمی را در یک چارچوب مخصوص تعریف کرده بود بدین طریق که تخلفات حسابداران رسمی شامل تخلفات مالیاتی و غیرمالیاتی تقسیم شده بود و رسیدگی به تخلفات مالیاتی در محدوده قانونی وزارت امور اقتصادی و دارائی صورت می گرفت بدین طریق که:

تخلفات انتظامی حسابداران رسمی

- ۱- تخلفات مالیاتی
- ۲- تخلفات حسابرسی

رسیدگی به تخلفات

- ۱- تخلفات مالیاتی
 - اعلام تخلف توسط مراجع مالیاتی به دادستان انتظامی مالیاتی
 - ارجاع تخلف به هیأت سه نفره متشکل از یکی از اعضای هیأت مدیره کانون حسابداران رسمی، یک نفر حسابدار متخصص عضو شورای عالی کانون حسابداران رسمی به انتخاب رئیس شورای کانون حسابداران رسمی رئیس شورای عالی مالیاتی
- ۲- تخلفات غیرمالیاتی
 - رسیدگی در کانون حسابداران رسمی مطابق آیین نامه ای که به تصویب شورای کانون خواهد رسید.

تخلفات مالیاتی حسابداران رسمی

- ۱- اظهار نظر خلاف واقع در مورد تحریر و تنظیم دفاتر قانونی مودی در حدود آیین نامه تبصره یک ماده ۵۸ قانون مالیاتهای مستقیم و عرف حسابرسی
- ۲- عدم تنظیم کامل گزارش رسیدگی به دفاتر مودیان طبق نمونه های تهیه شده از طرف وزارت دارایی و عدم رفع نقائص با وجود تذکر کتبی مأموران تشخیص.
- ۳- استفاده از عنوان حسابدار رسمی توسط کسانی که بیش از یکسال از شغل حسابدار رسمی محروم می شوند.
- ۴- تسلیم گزارش که مندرجات آن خلاف واقع باشد.
- ۵- رسیدگی به حساب مالیاتی مودیان که حسابدار رسمی که در سرمایه و یا منافع آنان شریک یا سهامی بوده و یا معاملات بازرگانی با آنان دارند یا در اداره موسسه مربوط دخالت دارند.

گزارشات حسابرسی مالیاتی شده موضوع را وارد یک مرحله حساس کرده بود. عده‌ای از حسابداران رسمی که اتفاقاً تجارب ارزنده‌ای هم در حسابرسی مالیاتی داشتند نیز معتقد بودند مفاد ماده (۲۷۲) بدون توجه به ماده (۲۱۹) و همکاری سازمان امور مالیاتی کشور عملاً قابل اجرا نخواهد بود که ظاهراً نظر تعداد قابل ملاحظه‌ای از صاحب‌منصبان مالیاتی کشور نیز بر همین عقیده بود، لذا پس از کوشش‌های جدی مقرر شد کمیته‌ای بنام «کمیته هماهنگی مالیاتی جامعه حسابداران رسمی ایران و سازمان امور مالیاتی» متشکل از نمایندگان سازمان حسابرسی، جامعه حسابداران رسمی و سازمان امور مالیاتی تشکیل و پس از بررسی و تدقیق در اختلافات فی‌مابین گزارشات حسابرسی و ماموران مالیاتی

راهکارهای عملی جهت مرتفع نمودن این اختلافات به عمل آورد.

این کمیته پس از جمع‌بندی نقطه نظرات واصله از اعضای جامعه حسابداران رسمی و ادارات مالیاتی به این نتیجه رسید که عمده اختلافات حاصل از اجرای ماده (۲۷۲) قانون مالیات‌های مستقیم ناشی از تعدد تفاسیر برخی مواد قانون مالیات‌های مستقیم و همچنین تعارض استانداردهای حسابداری و حسابرسی با قانون مالیات‌های مستقیم می‌باشد

مستقیم می‌باشد و لذا موافقت کردند که اولاً از طریق صدور بخشنامه‌های کاربردی تعارضات اجرائی قانون مالیات‌ها را به حداقل رسانند و در ضمن آیین‌نامه تبصره (۴) مورد بازنگری و متن اصلاح شده جهت هیأت وزیران جهت تصویب نهایی ارسال شود.

در این متن جایگاه کمیته هماهنگی نیز تعریف و تبیین شده است. بررسی‌های چند ماهه کمیته هماهنگی مالیاتی نشان دهنده اختلافات عدیده‌ای بین استانداردهای حسابداری و قانون مالیات‌ها به شرح ذیل بوده است.

خوشبختانه با اصلاحیه مورخ ۱۳۸۰/۱۱/۲۷ و پس از کوشش‌های فراوان که توسط برخی دولتمردان و حسابداران کشور در چارچوب ماده واحده استفاده از خدمات تخصصی حسابداران ذی‌صلاح بعنوان حسابدار رسمی و همچنین اساسنامه جامعه حسابداران رسمی ایران صورت گرفت مجدداً در اصلاحیه مذکور نقش حسابداران رسمی در تشخیص مالیات در چارچوب ماده (۲۷۲) تعریف و تبیین شد بدین طریق که مقرر گردید حسابداران رسمی و سازمان حسابرسی بتوانند عهده‌دار حسابرسی مالیاتی اشخاص حقوقی شده و گزارش آنها مبنای تعیین درآمد مشمول مالیات قرار گیرد.

فارغ از مؤخر بودن اصلاحیه قانون مالیات‌های مستقیم بر

آئین‌نامه تبصره (۴)، قانون مالیات‌های مستقیم به عنوان یک مجموعه واحد مورد استناد و استفاده قرار می‌گیرد و نمی‌توان به اتکای یک ماده آن سایر مواد را انکار و یا غیرقابل استناد تلقی کرد. به همین دلیل از یک طرف دستگاه مالیاتی با توجه به اختیارات حاصل از ماده (۲۱۹) خود را مرجع تشخیص مالیات دانسته و از طرف دیگر حسابداران رسمی نیز به اتکای ماده (۲۷۲) این امر را از حوزه وظایف خود قسملمداد

می‌کردند و در نتیجه عملاً این تعارض باعث شده بود که در بسیاری موارد دستگاه مالیاتی عملاً گزارش حسابرس مالیاتی صادره توسط حسابداران رسمی را مورد تعرض قرار داده بودند در این حالت دو راهکار بیشتر باقی‌نمانده بود یا حسابداران رسمی (جامعه حسابداران رسمی ایران) می‌بایست بر علیه سازمان امور مالیاتی به دیوان عدالت اداری شکایت می‌کرد و یا سازمان امور مالیاتی تفسیر ماده (۲۷۲) را با توجه به ماده (۲۱۹) از قانونگذار استفسار می‌کرد در همین اوضاع و احوال انتشار نامه‌ای خاص از یکی از ادارات امور مالیاتی که متعرض

چالش های قانون مالیاتهای مستقیم مصوب ۱۳۸۰/۱۱/۲۷ از دیدگاه حسابداری (۲)

شرح	قانون مالیاتهای مستقیم	استاندارد حسابداری
سود حسابداری، سود مالیاتی	سود مالیاتی	سود حسابداری
استهلاکات	جدول استهلاکات	روش مورد تصویب هیأت مدیره بند ۱۶ استاندارد ۱۱
تجدید ارزیابی (زیان حاصل غیر قابل قبول)	زیان غیر قابل قبول	بند ۴۵ استاندارد ۱۱ زیان قابل قبول
کاهش ارزش سرمایه گذاریها	غیر قابل قبول	استاندارد شماره ۱۵ قابل قبول
هزینه های حسابداری و هزینه های مالیاتی (هزینه های قابل قبول ماده ۱۴۸)	ماده ۱۴۸	استانداردها معاینه است
ذخیره مطالبات مشکوک الوصول	مشروط	قابل قبول
زمان تحقق درآمد	بعضا معارض استاندارد	بند (۱۵) استاندارد شماره ۳
هزینه های شرکت های سرمایه گذاری	غیر قابل قبول	قابل قبول
هزینه های مربوط درآمدهای معاف و غیر معاف	حق السهم هزینه ها	قابل قبول
صادرات کالا و خدمات و عدم پذیرش هزینه های صادرات کالا و خدمات	ماده ۱۴۱	قابل قبول
معافیت ها	با قید شرط و بخشنامه های متعارض	---
معافیت افزایش سرمایه ناشی از ماده (۴) قانون نوسازی و بازسازی صنایع	نقد و سود انباشته قابل قبول	---
مالیات حقوق ماده (۸۵) ۱۰٪	ابهام دارد	---
درآمد اتفاقی (کمکهای بلاعوض) نرخ یکسان برای اشخاص حقیقی و حقوقی	---	---

چالش های قانون مالیاتهای مستقیم مصوب ۱۳۸۰/۱۱/۲۷ از دیدگاه حسابداری (۱)

شرح	مشرط قابل قبول	استاندارد
تسمیر دارایی و بدهی ارزی (زیان حاصل از تسمیر در صورت اتخاذ روش یکنواخت و اعمال استانداردهای حسابداری قابل قبول)	مشروط قابل قبول	استاندارد ۱۶
معاوضه دارایی با دارایی (چنانچه دارایی مستغلات و ساختمان باشد به مأخذ ارزش معاملاتی و در غیر اینصورت هر دو دارایی براساس برآورد اداره امور مالیاتی ارزیابی و مشمول مالیات می شوند)	مشمول مالیات	استاندارد ۱۱ برخی معاوضه ها مشمول سود نمی باشد
زیان برآوردی قراردادهای بلندمدت	غیر قابل قبول	بند ۲۴ استاندارد (۹)
ذخیره کاهش ارزش سرمایه گذاریهای جاری - کاهش دائمی در ارزش سرمایه گذاریهای بلند مدت	غیر قابل قبول	بند ۳۳ و ۳۴ استاندارد ۱۵ احتساب ذخیره
هزینه تأمین مالی پرداختی به بانکها و موسسات مالی و اعتباری مجاز قابل قبول و در مورد تسهیلات یا فاینانس خارجی	غیر قابل قبول	هزینه است
ضایعات غیرعادی	غیر قابل قبول	قابل قبول
تغییر در برآوردها اگر منجر به افزایش هزینه ها گردد غیر قابل قبول و اگر منجر به افزایش درآمد شود مشمول مالیات است	غیر قابل قبول	زیان طبق استاندارد (قابل قبول بند ۳۱ استاندارد ۶۱)
زیان حاصل از دوره توقف عملیات	غیر قابل قبول	قابل قبول
زیان کاهش ارزش داراییهای نامشهود در زمان فروش یا واگذاری قابل شناسایی	غیر قابل قبول	قابل قبول
زیان ناشی از کاهش ارزشی که با رعایت قاعده اقل بهای تمام شده با قیمت بازار حاصل می شود	غیر قابل قبول	قابل قبول
زیان ناشی از کنارگذاری داراییهای غیر قابل استفاده یا اسقاط فاقد ارزش	غیر قابل قبول	قابل قبول

کمیته مذکور همچنین به این نتیجه رسید که باید چارچوب مشخصی جهت ورود مأموران مالیاتی به گزارش حسابرسی مالیاتی که حسابداران رسمی تعریف شود زیرا در غیراین صورت اساس ماده (۲۷۲) خدشه بر سردار خواهد شد.

خوشبختانه با توجه به تعامل مناسبی که بین جامعه حسابداران رسمی و سازمان امور مالیاتی صورت گرفت مقرر گردید مواد ۵ و ۶ آئین نامه تبصره ۴ اصلاح شود که متن اصلاحیه عبارتند از:

ماده ۵

حسابداران رسمی و موسسات حسابرسی یا سازمان

حسابرسی (حسابدار رسمی) که عهده دار انجام وظایف حسابرسی و بازرسی قانونی و یا حسابرسی اشخاص مشمول ماده (۲) این آیین نامه می باشند در صورت درخواست اشخاص مزبور مکلفند علاوه بر گزارش موضوع ماده (۴) فوق، گزارش حسابرسی مالیاتی جداگانه طبق نمونه های که از طرف سازمان امور مالیاتی کشور تهیه و در دسترس قرار می گیرد تنظیم کنند و جهت تسلیم به اداره امور مالیاتی مربوط در اختیار

مودی قرار دهند. گزارش اخیرالذکر باید شامل موارد زیر باشد:

الف - اظهار نظر نسبت به کفایت دفاتر و اسناد و مدارک حسابداری برای امر حسابرسی طبق مفاد قانون مالیات های مستقیم و مقررات مربوط با رعایت اصول و ضوابط و استانداردهای حسابداری.

ب - تعیین درآمد مشمول مالیات بر اساس قوانین و مقررات مالیاتی به ویژه مقررات فصل هزینه های قابل قبول، استهلاکات.

ج - اظهار نظر نسبت به مالیات هایی که مودی به موجب قانون مکلف به کسر و پرداخت آن به سازمان امور مالیاتی کشور بوده است. (مالیات های تکلیفی و حقوق)

د - سایر مواردی که در نمونه گزارش حسابرسی مالیاتی مورد نظر سازمان امور مالیاتی کشور تعیین خواهد شد.

تبصره ۱ - هرگاه حسابدار رسمی در اجرای بند الف این ماده به موارد ایرادی برخورد نماید که به نظر او به اعتبار دفاتر خللی وارد ننماید و تعیین درآمد واقعی مشمول مالیات امکان پذیر باشد ضمن درج موارد ایراد در گزارش خود، درآمد مشمول مالیات را تعیین خواهد کرد.

در صورتی که دفاتر و اسناد و مدارک مزبور برای محاسبه درآمد مشمول مالیات غیر قابل رسیدگی تشخیص داده شود یا به علت عدم

رعایت موازین قانونی و آیین نامه مربوط به روش نگهداری دفاتر و اسناد و مدارک، نحوه ثبت وقایع مالی و چگونگی تنظیم صورت های مالی نهایی مورد قبول واقع نشود، حسابدار رسمی باید پس از ارائه گزارش حسابرسی مالیاتی حاوی عدم اظهار نظر نسبت به کفایت اسناد و مدارک و دفاتر برای امر حسابرسی مالیاتی، موضوع را به طور کتبی با ذکر دلایل به اداره امور مالیاتی ذیربط اعلام نماید. در این صورت اداره امور مالیاتی مکلف است مطابق مقررات موضوعه

کمیته هماهنگی مالیاتی

به این نتیجه رسید

که باید چارچوب مشخصی جهت

ورود مأموران مالیاتی

به گزارش حسابرسی مالیاتی

که حسابداران رسمی تعریف شود

زیرا در غیر این صورت

اساس ماده (۲۷۲)

خدشه بردار خواهد شد

اداره امور مالیاتی موضوع را با شرح استدلال عدم پذیرش به هیأت سه نفره بند (ب) تبصره (۱) ماده (۶) ارجاع خواهد نمود.

د- چنانچه حسابدار رسمی ظرف مدت یک ماه از تاریخ دریافت استعلام نسبت به ارائه پاسخ لازم به رئیس اداره امور مالیاتی اقدام نکنند، اداره امور مالیاتی با استعلام و یا مراجعه به مودی طبق قانون و مقررات موضوعه اقدام خواهد نمود.

تبصره ۳- اشخاصی که انجام حسابرسی مالیاتی را به حسابداران رسمی ارجاع می نمایند، مکلفند یک نسخه از قرارداد فیما بین با حسابدار رسمی را همراه با اظهارنامه مالیاتی به اداره امور مالیاتی مربوط تسلیم نمایند.

تبصره ۴- در مواردی که پرونده مالیاتی مودیان مذکور، در جلسه هیأت سه نفری موضوع بند (۳) ماده (۹۷) قانون مالیات های مستقیم مطرح باشد، یکی از اعضای هیأت مزبور توسط سازمان امور مالیاتی کشور از بین حسابداران رسمی انتخاب می شود.

ماده ۶
اداره امور مالیاتی گزارش حسابرسی مالیاتی را بدون رسیدگی قبول و مطابق مقررات برگ تشخیص مالیات صادر می نماید. قبول گزارش حسابرسی موقوف به آن است که مؤدی گزارش حسابرسی مالی را ضمیمه گزارش حسابرسی مالیاتی همراه با اظهارنامه مالیاتی یا حداکثر ظرف سه ماه از تاریخ انقضای مهلت تسلیم اظهارنامه به اداره امور مالیاتی

نسبت به رسیدگی و تعیین درآمد مشمول مالیات اقدام نماید.

تبصره ۲- چنانچه قبل یا بعد از صدور برگ تشخیص مالیات، اطلاعات و مدارکی در مورد فعالیت های مالی بدست آید که در نتیجه نیاز به بررسی دفاتر و اسناد و مدارک مودی ذی ربط و توضیحات تکمیلی حسابدار رسمی باشد، رئیس اداره امور مالیاتی موضوع را با ذکر مصداق کتباً از حسابدار رسمی استعلام خواهد نمود که به ترتیب زیر عمل خواهد شد:

الف - حسابدار رسمی مکلف است ظرف مدت یک ماه از تاریخ دریافت استعلام، دفاتر و اسناد و مدارک مربوطه را بررسی و در صورتی که فعالیت مزبور در دفاتر ثبت نشده باشد، موضوع عدم ثبت فعالیت مالی را همراه با نظر خود در مورد تأثیر آن بر درآمد مشمول مالیات کتباً به اطلاع رئیس اداره امور مالیاتی برساند. در این صورت اداره امور مالیاتی بر اساس پاسخ واصله، مطابق قانون و مقررات موضوعه اقدام خواهد نمود.

ب - در صورتی که فعالیت مالی مزبور در دفاتر ثبت شده باشد، حسابدار رسمی ظرف مدت یک ماه از تاریخ دریافت استعلام ثبت فعالیت های مورد استعلام در دفاتر مؤدی را ضمن توضیحات تکمیلی با ذکر شماره سند حسابداری همراه با تصویر اسناد حسابداری و مدارک ضمیمه به آن، کتباً به اطلاع رئیس اداره امور مالیاتی می رساند.

ج - در صورتی که پاسخ حسابدار رسمی با توجه به اسناد و مدارک ارسالی و توضیحات تکمیلی داده شده، به نظر رئیس اداره امور مالیاتی با قانون و مقررات مربوط تطبیق ننماید،

حسابدار رسمی مکلف است ظرف مدت یک ماه از تاریخ دریافت استعلام، دفاتر و اسناد و مدارک مربوطه را بررسی و در صورتی که فعالیت مزبور در دفاتر ثبت نشده باشد، موضوع عدم ثبت فعالیت مالی را همراه با نظر خود در مورد تأثیر آن بر درآمد مشمول مالیات کتباً به اطلاع رئیس اداره امور مالیاتی برساند

مربوط تسلیم نموده باشد.

تبصره ۱- چنانچه قبل از صدور برگ تشخیص مالیات نسبت به ارائه گزارش حسابرسی مالیاتی در خصوص بندهای (ب) (هزینه های قابل قبول، استهلاکات) و (ج) (مالیات های تکلیفی و حقوق) ماده ۵ این آیین نامه و معافیت های مالیاتی نیاز به توضیحات تکمیلی حسابدار رسمی باشد رئیس اداره امور مالیاتی موضوع را با ذکر مصداق کتباً از حسابدار رسمی استعلام خواه نمود که به ترتیب زیر عمل خواهد شد:

الف- حسابدار رسمی مکلف است ظرف مدت یک ماه از تاریخ دریافت استعلام، توضیحات تکمیلی را به رئیس اداره امور مالیاتی ارائه نماید. در غیر این صورت و یا اعلام عدم دسترسی به دفاتر و اسناد و مدارک مؤدی از سوی حسابدار رسمی، اداره امور مالیاتی مطابق مقررات موضوعه جهت رسیدگی و تشخیص درآمد مشمول مالیات و مالیات های تکلیفی مودی اقدام خواهد نمود.

ب- در صورتی که پاسخ حسابدار رسمی از لحاظ انطباق با قانون و مقررات مالیاتی حسب نظر رئیس اداره امور مالیاتی کافی به مقصود نباشد موضوع به هیات سه

نفره متشکل از نمایندگان سازمان امور مالیاتی کشور و جامعه حسابداران رسمی ایران (نماینده سازمان حسابرسی در مورد گزارش های حسابرسی مالیاتی آن سازمان) و یک نفر از حسابداران رسمی به انتخاب رئیس کل سازمان امور مالیاتی کشور، ارجاع می گردد. هیات با حضور کلیه اعضاء رسمیت یافته و رای اکثریت اعضای هیات مذکور، مورد قبول سازمان امور مالیاتی کشور و جامعه حسابداران رسمی و سازمان حسابرسی بوده و مبنای حل و فصل پرونده ذیربط قرار خواهد گرفت.

بررسی های هیات سه نفره فوق حسب مورد شامل

مذاکره با حسابدار رسمی گزارش دهنده، مشاهده و بررسی اسناد و مدارک حسابرسی مالیاتی در رابطه با موضوع یا موضوعات مورد استعلام اداره امور مالیاتی و درخواست انجام رسیدگی های تکمیلی توسط حسابدار رسمی و اعلام نتیجه به هیأت خواهد بود.

تبصره ۲- نحوه اداره و تشکیل جلسات هیأت موضوع بند «ب» تبصره (۱) این ماده به موجب دستورالعملی خواهد بود که توسط هیأت مزبور تهیه و به تصویب رئیس کل سازمان امور مالیاتی کشور می رسد.

تبصره ۳- روسای ادارات امور مالیاتی و حسابداران رسمی باید تمهیداتی را بکار برند تا استعلام و ارسال پاسخ در مهلت های تعیین شده انجام شود.

در غیر این صورت مسئولیت خسارات وارده به دولت طبق قواعد عمومی مربوط به مسئولیت مدنی، متوجه آنان خواهد بود. مکاتبات فیما بین اداره امور مالیاتی و حسابدار رسمی و بالعکس باید حسب مورد با ابلاغ کتبی یا از طریق پست سفارشی انجام گیرد.

تبصره ۴- چنانچه هیأت موضوع بند (ب) تبصره (۱) این ماده به اتفاق آراء حسابدار رسمی

را به لحاظ عدم رعایت دستورالعمل حسابرسی مالیاتی و سایر مقررات مالیاتی در تنظیم گزارش حسابرسی مالیاتی مقصر تشخیص دهد، سازمان امور مالیاتی کشور نظر هیأت را جهت طرح در هیأت های انتظامی جامعه حسابداران رسمی یا کمیته انضباطی سازمان حسابرسی ارسال خواهد نمود. جامعه حسابداران رسمی ایران و سازمان حسابرسی مکلفند یک نسخه از رای هیأت های انتظامی یا کمیته انضباطی را به سازمان امور مالیاتی کشور ارسال نمایند.

۲- در ماده ۷ آئین نامه فوق الاشاره عبارت (حوزه مالیاتی) به عبارت (اداره امور مالیاتی) اصلاح می شود.

در صورتی که پاسخ حسابدار رسمی از لحاظ انطباق با قانون و مقررات مالیاتی حسب نظر رئیس اداره امور مالیاتی کافی به مقصود نباشد موضوع به هیات سه نفره متشکل از نمایندگان سازمان امور مالیاتی کشور و جامعه حسابداران رسمی ایران (نماینده سازمان حسابرسی در مورد گزارش های حسابرسی مالیاتی آن سازمان) و یک نفر از حسابداران رسمی به انتخاب رئیس کل سازمان امور مالیاتی کشور، ارجاع می گردد